

D. Prof. Dr. Poinsic

CV 1206

FACULTATEA DE MEDICINĂ DIN BUCURESCI

3754
6336

No. 713

ETIOLOGIA PELLAGREI

PENTRU DOCTORATUL ÎN MEDICINĂ ȘI CHIRURGIE

Presentată și susținută la 22 Decembrie 1903

DE

TEODOR DARMANESCU

BUCURESCI

TIPOGRAFIA «GAZETEI SATEANULUI» P. BREZINSCHI & T. GEORGESCU
— Calcu Victoriei 146 —

1903

* 4 4 0 0 0 3 0 3 0 *

Biblioteca UMFST

FACULTATEA DE MEDICINĂ DIN BUCURESCI

No. 713

ETIOLOGIA PELLAGREI

PENTRU DOCTORATUL ÎN MEDICINĂ ȘI CHIRURGIE

Presentată și susținută la 22 Decembrie 1903

DE

TEODOR DARMANESCU

23 MAY 2005

INST. MED. FARM. TG-MUREȘ
CORV. TUD. STOEYSZ INT. MVM.
Bibl. Centrale - 54.152/196
Lelt. sz. _____

BUCURESCI

TIPOGRAFIA «GAZETEI SATEANULUI» P. BREZINSCHI & T. GEORGESCU
— Calea Victoriei 146 —

1903

FACULTATEA DE MEDICINĂ DIN BUCURESCI

Decan: D-nul Prof. Dr. N. Măldărescu

PROFESORI.

Chimia Medicală	D-nul Dr. Athanasescu N.
Anatomia Patologică, bacteriologia } » » Babeş V.	
Patologia experimentală	» » Buiciu Chr.
Clinica II-a Medicală	» » Cantacuzino I.
Medicina experimentală	» » Demosthene Ath
Medicina operatorie	» » Drăghiescu D.
Clinica și teoria obstetricală	» » Ionescu T.
Anatomia topografică	» » Măldărescu N.
Clinică a II-a chirurgicală.	» » Manolescu N.
Farmacologia și Terapeutică.	» » Marinescu G.
Oftalmologia și clinica oftalmologică	» » Minovici M.
Clinica boalelor nervoase.	» » Obregia Al.
Medicina legală.	» » Petri-Galatz M.
Istologia normală și Embriologia	» » Petri Paul
Clinica dermatologică și sifilitică	» » Râmnicănu Gr.
Anatomia descriptivă	» » Severeanu C.
Patologia chirurgicală, bandaje și aparate de fracturi	» » Sihleanu St.
Clinica I-a chirurgicală.	» » Stoicescu G.
Zoologia medicală	» » Său Al.
Clinica I-a medicală	» » Theodori I.
Clinica mentală	» » Thomescu N. C.
Patologia generală	» » Thomescu I. T.
Patologia medicală	» » Miculescu C.
Fisica medicală	» » Vlădescu M.
Botanica medicală	

Agregați:

Fisiologia umană	D-nul Dr. Paulescu N.
Clinica a III-a chirurgicală	» » Angelescu C.
Chimia analitică	» » Minovici St.
Higiena și poliția sanitară	» » Sion V.

Agregați Provisorii:

Clinica boalelor Oto-rino-laringologice	D-nul Dr. Felix Eugen
Anatomia topografică	» » Gerota D.

JURIUL DE PROMOTIUNE

Președinte, D. Prof. Dr. N. Măldărescu

Membrii:	{	D-nu Prof. Dr. Theodori I.
		» » » Drăghiescu D.
		» » » Thomescu I. Th.
		» Agregat » Sion V.

Facultatea consideră opiniunile expuse în această lucrare ca proprii ale autorului și nu are a exprima, nici aprobare, nici des- aprobare.

Domnilor Profesori

Doctor N. Măldărescu

Decan al Facultății de Medicină

*În semn de mulțumire pentru deosebita
onoare ce mi-a făcut primind prezidenția
tezei mele, precum și pentru cunoștințele
câpătate în serviciul Domniei-Sale.*

Doctor Gr. Râmniceanu

*Ca recunoștință pentru ajutorul bine-
voitor ce mi-a dat precum și pentru cuno-
ștințele câpătate în serviciul Domniei-Sale*

DEDIC ACEASTĂ LUCRARE.

PREFAȚA

Maî 'nainte de a părăsi băncile Universității și viața universitară, țin a 'mî îndeplini o datorie plăcută de a mulțumi tuturilor acelora cari au contribuit la educațiunea mea medicală.

Rog dar pe toți Domnii Profesori ai Facultății de Medicină din București, să primească odală cu mulțumirele mele asigurări de recunoștința mea pentru toate învățăturile primite de la D-lor în tot timpul studiilor mele.

Mulțumesc de asemenea în special foștilor mei șefi de serviciu, Domnilor Profesori Dr. N. Măldărescu, Profesor Dr. Gr. Romniceanu, Dr. Florea Teodorescu și Dr. Anghelovici pentru cunoștințele primite de la Domnia lor.

Domnul Dr. Gr. Staiculescu îi pot fi în tot-d'auna recunoscător pentru amabilitatea și deosebita bună-voimă ce în tot-d'auna mă-a arătat.

Pe amicii mei, sub-locotenentul Petre Damienescu și Iosef Sachiroglu îi rog să primească asigurarea unei sincere amicitii în viitor ca și până acum.

Colegilor și amicilor din timpul studiilor medicale le păstrez, și le voi păstra aceiași dragoste ca și în trecut.

* * *

Venind la subiectul tezei noastre să spunem că de la prima descriere a Pellagrei și până astă-ăzi multe s'au scris și s'au discutat, maî ales în ce privește etiologia acestei maladii.

Astă-ăzi, deși asupra modului cum dă naștere maladiiei sunt încă discuții aprinse, totuși nimeni sau aproape nimeni, nu

mai neagă intervenția porumbului, o serie de cazuri urmările în serviciul Domnului Profesor N. Măldărescu timp îndelungat, ne-au permis de a ajunge la un rezultat pe care-l credem cel mai apropiat de adevăr.

Pentru ușurința descrierii am împărțit lucrarea noastră în 6 capitole. Nu am insistat însă de cât asupra etiologiei, ca formând subiectul tezei noastre.

I. ISTORICUL

Epoca sigură la care a apărut Pellagra nu se cunoaște. Pentru cei ce admit că această maladie e datorită mizeriei și insolațiunii naturală că există de când lumea (Billod); pentru cei ce admit că porumbul e cauza generatoare, maladia nu poate fi anterioară introducerii porumbului în Europa, stabilit fiind că în alte părți ale lumii această maladie nu a fost observată.

Cercetându-se în scrierile vechi ale Arabilor, Grecilor și Romanilor, s'a găsit în scrierile lui Hipocrat și ale lui Celsius descrierea unor stări nervoase ce samănă cu Pellagra. Nu se găsesc descrise însă tulburări concomitente cutanate sau digestive, ceea-ce ne pune în imposibilitate de a spune cu siguranță dacă e vorba de Pellagră sau de altă maladie.

Frappoli și Albera di Varese spun în scrierile lor că prin 1578 se primeau în spitalele din Milano bolnavi atinși de *pellarela* și că prin urmare existența maladiiei e sigură la acea epocă în Italia.

Fanzazo și Strambio sunt însă de altă părere: pentru dânsii acele cazuri nu erau de cât manifestațiunile unei boale ce coprinsese pe atunci toată Italia, și anume syfilisul și nici de cum Pellagra. Considerând însă modul de diseminare al erupțiunilor sifilitice (cari nu ocupă ca eritemul pellagros aproape în tot-d'auna anumite regiuni), apariția lor indiferentă de anotimp, mersul maladiiei, faptul că nu e însoțită de tulburări digestive ca Pellagra, ne face să credem că nu era posibil a se contunda syfilisul cu Pellagra. Contrariul,

adică de a lua Pellagra drept syphilis s'a întâmplat și vom vedea chiar că atât medicii distinși, cât și vulgul aū considerat pelagra ca un syphilis învechit. Existența concomitentă a syphilisului credem că nu e un motiv destul de puternic pentru a nega cu totul existența maladiei pe acele vremuri.

Primele observațiuni neîndoiase despre existența pelagrei le găsim cu mult mai târziu, abia pe la 1730, când un medic din Ovidio (provincia Asturia din Spania), anume *Gaspar Casal*, observă o maladie curioasă, ce nu seamănă cu nici una din afecțiunile descrise până atunci, care exista endemică printre populația sërmană a provinciei. Observând-o îndelungată vreme, descrie simptomele digestive și cutanate și din cauza apariției ei primă-vara o numește «*mal de la rosa*». Notele lui Casal nu fură însă publicate decât după moartea lui de către Juan Garcia din Sevilla sub titlul de «*Historia natural da el principado de Asturias, obra post humadel doct. Gaspar Casal, medico de su Majestad*». Aceste note însă înainte de publicarea lor, pe când trăia încă Casal, aū fost împrumutate de acesta medicului francez Thiery, atașat pe lângă ambasada franceză din Madrid. Acesta obținând de la Casal toate indicațiile necesare, studiază și dănsul această «*maladie noué*». Rezultatul studiilor lui 'l publică în «*Recueils périodiques d'observations*». El descrie bine maladia și, de aceeași părere cu Casal, o consideră ca un amestec de lepră și scorbut.

Sauvage luând cunoștința de cele scrise de Thiery în tratatul lui «*Nosologie méthodique*» pune pelagra în categoria cașexiilor sub denumirea de «*lepra asturiensis*».

Mai târziu maladia e semnalată și în alte provincii ale Spaniei, ca Noua Castilia, Galiția, etc. Printre cei cari s'aū ocupat mai târziu în Spania cu această maladie e G. D. Calmarza.

Cam în același timp (1755) pe când Casal își făcea studiile lui în Spania asupra pelagrei, în Italia un

celebru practician din provinciile Venețiene, care deveni mai târziu profesor la Universitatea din Padova, a-nume Antonio Pujati, fără să aibă cunoștința de cele scrise în Spania și Franța, observă și descrie o maladie ce exista printre locuitorii săraci din Feltre și Lesto Calende, pe care, considerând-o drept un scorbut particular acelei regiuni, o numește «scorbuto alpino».

În 1771, Francesco Frappoli, medic al spitalului din Milano, observă o serie de bolnavi ce prezentau câte-va caractere particulare: toți veneau de la munca câmpului, prezintău o erupție cutanată, ce ocupa la toți aceeași regiune și atribuind această erupție arșiței soarelui o numeau «mal di sole». Frappoli o consideră însă ca un fel de lepră și în scrierea sa «Animadversiones in morbum vulgo pellagram» (Milan 1771) o numește *pelle-agra*.

În 1776 Jacopo Odoardi își ține disertația sa «Di una specie particolare di Scorbuto» în fața Academiei din Belluno, în care spune că încă din 1769 observase împreună cu Gaetano Pujati (fiul lui Antonio Pujati) această maladie în provinciile Venețiene, unde era bine cunoscută la țară și numită pellarina, scottatura del sole, color del fegato, mal de la spienza etc.

O serie de lucrări apar apoi în Italia asupra acestei maladii. Pentru a explica natura boalei fie-care autor inventă câte o teorie. Așa Zanetti Francisco, care studia pelagra încă din 1769, fără să cunoască scrierile lui Frappoli, emite teoria că eritemul pelligros ar fi datorit unor substanțe acide, cari se acumulează iarna în organism și sunt eliminate primăvara prin piele pe care o irită.

În 1780 Gherardini publică «De crizione della pelagra».

În 1781 Albera di Varese publică lucrarea sa «Tratato teoretico-practico delle malattie dell insolato di Primavera, volgamente dette pellagra»; chiar după titlu se vede că autorul dă cea mai mare importanță soarelui în producerea pelagrei.

În timp ce discuțiile urmau, boala se întindea mereu făcând ravagii de speriat. Societatea patriotică din Milano fixă în 1781 premii mari pentru studiarea ei, iar în 1784 din ordinul împăratului Austriei Iosef al II-lea se făcu primul spital de pețlagroși la Legnano, pus sub conducerea lui Gaetano Strambio, care în 1786 publică lucrarea sa «Observationes quas in regio pellagrosorum nosocomio colegit doct. Gaetano Strambio» (Milan 1786—89 în 3 volume), iar în 1795 altă lucrare «Disertatione sulla Pellagra». Spitalul înființat nu avu însă de cât o durată de 4 ani; în 1788 fu închis.

În 1789 apare în Padova lucrarea lui Francesco Luigi Fanzago intitulată «Memorie sopra la Pellagra» (urmată de alte lucrări ce aparură în 1792, 1805, 1815 și 1816) în care susține identitatea Pellagrei din Milano cu cea din Padova. Foarte mult combătut la început, e susținut de Jean Widemar și Giov. P. Frank și părerile lui triumfează.

În 1796 medicul francez Touvenel însoțind armata generalului Napoleon în Italia (la Milano) atrage atenția medicilor italieni că maladia descrisă de ei sub numele de scorbuto alpino, pellagra etc., e tot una cu «mal de la rosa» «mal de la mizera» și «lepra asturiensis».

În 1807 Marzari, cel dintâiu, în urma unor îndelungate observațiuni arată că există o strinsă legătură între Pellagră și consumarea porumbului. În 1810, 1812 și 1815. publică o serie de observațiuni în sprijinul teoriei lui. Cu toate acestea și cu tot numărul foarte mare de lucrări ce apar în acel timp asupra Pellagrei, teoria lui Marzari nu e luată în considerație și vedem că în 1843 Calderini și Carlo Galo în «Negli Anali Unibersali di Medicina» consideră manifestațiile pella-groase drept o metamorfosă a sifilisului.

În 1845 Balardini emite renumita lui teorie «teoria verderama».

Urmează apoi o sumă de lucrări din cari unele au făcut școală și dintre cari cităm pe ale lui Brugnateli,

Zenoni, Giacometi, Jenoni, Selmi, Pelligio; dar cel care s'a ocupat mai mult a fost Lombroso.

În Franția în acest timp medicii urmau discuțiile din Italia cu indiferență, ca o chestie ce nu-i privea. De aceea mare fu mirarea sa mai bine șis alarmarea ce-i cuprinse pe toți când în 1829 un modest practician, Hameau de la Tête de Buch, prezintă Societății de Medicină din Bordeaux o notiță în care descrie «o maladie nouă» endemică printre populația miseră din Arcachon și în care Brière de Boismond, întors de curând din Italia, unde studiasse Pellagra, recunoaște această teribilă maladie. Nimenui nu-i venea să creadă la început. Cercetările lui Bonnet și Guinrac și mai ales ale lui Leon Marchand, ce fusese anume însărcinat cu studiarea acestei maladii, nu fac de cât să convingă pe toată lumea de tristul adevăr, că abia la 200 leghe de Paris existau mil de oameni bolnavi de o maladie la care nimeni nu se gândise. Marchand în scrierea sa «Documents pour servir à l'étude de la pellagre de Landes» susține ca și Frappoli că Pellagra e o lepră degenerată. În cercetările ce urmează vedem că Dr. Cales observase Pellagra încă din 1823 în Lauragais, iar Dr. Fontari în Izaount (Hautes-Pyrénées). Tot cam pe atunci fusese observată și de Rousilhe.

În 1845 Th. Roussel studiind Pellagra vede greșala comisă de predecesorii săi și în scrierea sa «De la pellagre, de son origine, de ses progrès» arată că pellagra și lepra sunt două maladii cu totul distincte una de alta.

Existența Pellagrei în Franția fiind odată stabilită, lucrările asupra acestei maladii devin nenumărate. Cităm dintre ele pe ale lui Billod, care studiază partea clinică a boalei, Landouzy despre Pellagra sporadică (Gazette des hôpitaux 1860—63), Costalat, Constantin Paul, care consideră pellagra ca rezultatul unei inaniții treptate. Gauthier, Bouchard, Chatelain, Brocq, A. Laveran, Teissier, Dagonet, Cullere, Menière, Paul Raymond, care remarcă că Pellagra atinge pe locuitorii de viță latină din provincia Görtz, etc. etc.

Mulți medici streini vin în Italia pentru a studia pelagra. Intre aceștia putem cita pe englezul Holand, olandezii W. Jansen și Hollenhagen din Leyda, vienezul Coreno, Schlegel din Jena, Stark, Brandis, Hammer, Husseman, etc. etc.

În 1887 Neusser studiază pelagra în Austria și România. În 1893 Dr. Frantz Tuzec din Marburg studiind pelagra din nordul Italiei, insistă asupra leziunelor anatomo-patologice, mai cu seamă a sistemului nervos.

* * *

În România deși pelagra există poate de mult timp nu găsim mențiuni și descrieri ale acestei maladii de cât de curând. Prima mențiune o găsim în teza inaugurală a Doctorului Constantinus, nobilis a Vernav, susținută la Facultatea de medicină din Buda-Pesta, în anul 1836 și intitulată «Rudimentum Phisiologiae Moldaviae». Autorul vorbind despre boalele endemice și epidemice ale Moldovei, descrie și niște stări morbide în cari recunoaștem pelagra, deși autorul neștiind acest lucru, le numește «buba trânjilor, rana trânjilor.»

În 1843 un doctor anume Finkinchtein, descrie o afecțiune cu caracterele pelagrei, pe care o observă printre locuitorii din Mihăileni și pe care neștiind ce este, o numește lepră epidemică.

În 1846, medicul francez Caillat, care a stat un an în Moldova, în comunicarea pe care o face Academiei de medicină din Paris asupra «Existenței pelagrei în România» (Buletin Academ. Tom. II, pag. 7) descrie o stare morbidă, caracterizată prin roșata și tumefacția mânelor și picioarelor, urmată de desquamare, diaree, turburări nervoase și delir. El o consideră însă ca o lepră epidemică.

În 1858 apare prima scriere în care se recunoaște existența pelagrei în mod neîndoios, în România, scriere datorită eminentului nostru profesor, domnului general doctor Theodori și intitulată «Disertatio inauguralis medica de pellagra». În această lucrare, d-nul

Prof. Theodori spune că din relațiunile ce a putut avea de la medicii de pe atunci, primele casuri de Pellagră nu au fost observate nici la munte, nici în câmpie, înainte de 1830; că tatăl Domniei Sale, Doctorul Al. Theodori i-a comunicat că primul caz citat în observațiunile medicale, este din 1846, de unde deduce că «deși nu cu siguranță putem socoti însă cu oare-care probabilitate că Pellagra în Moldova și Muntenia a apărut în al 3-lea deceniū al secolului nostru».

În Muntenia primele observațiuni de pelagră au fost făcute de Dl. Profesor Felix prin 1859—1863, mai întâi în Muscel, apoi în părțile muntoase ale Olteniei și după 1864 mai în toate județele; aceste observațiuni Domnia sa le aduce la cunoștința marelui Davila, director al Serviciului sanitar pe vremea aceea.

De atunci alte lucrări s'au succedat și la noi. Guvernul a început să se intereseze de această teribilă maladie ce bântuie populațiunea săracă.

În 1876 Dl. Profesor Dr. Sutzū în valoroasa sa lucrare «Alienatul în fața societății și științei» descrie mania și delirul pelagros, deosebindu-le de aceleași manifestațiuni morbide de natură paludică și alcoolică.

În 1882 D-nul Dr. Antoniu publică lucrarea sa «Etiologia pelagrei» în limba română și în 1887 «Traité de la pelagre» în limba franceză, lucrare bine văzută de Lombroso, în care autorul se ocupă mai ales cu etiologia maladiei.

Tot în 1887 Profesorul Sergiu, pe atunci director al Serviciului sanitar, publică primele statistici de pelagră.

În 1888 Dl. Dr. Luca Teodoriu își susține teza Domniei Sale «Considerațiuni asupra pelagrei la copii» (lucrare făcută sub conducerea D-nului profesor Babeș) în care sunt descrise leziunile anatomo-patologice găsite la necropsiele copiilor morți de pelagră.

În 1888 Dl. Dr. Neagoe, fiind trimis în Italia pentru a studia mijloacele de combatere ale pelagrei, publică raportul său insistând asupra mijloacelor ce s'ar putea întrebuița la noi.

Nouă și interesante lucrări asupra anatomiei patologice a Pellagrei au fost făcute de Domniile Profesori Babeș, Marinescu și Dl. Agregat Dr. Sion.

Domnul Profesor Babeș a făcut și face încercări în Institutul Domniei Sale de Bacteriologie și Anatomie Patologică în scop de a obține toxina porumbului stricat, care ar da naștere maladiei.

DEFINIȚIUNE ȘI SINONIMIE

Nu se cunoaște cu siguranță origina numelui de pelagră. După unii autori ar fi de origină latină format din cuvintele *pellis* și *agra* (pele bolnavă), după alții de origine greacă format din cuvintele *πέλλα* și *ἄγρα* (pele aspră).

Multe și variate numiri s'au dat pelagrei după localitatea în care s'a dezvoltat. Așa, după cum am văzut și la istorie în Spania se numea *mal de la misera*, *mal de la rosa*, *lebbra o rosa delle Asturi*; în Lombardia *pelarela*, *scotalura del sole*, *mal de padrone*, *insolato del prima-vera*, *maladie de la testa risipole estiva*; în Veneția *dermatagra pellarina*, *color del fegato*; în Franția *gâle de Saint Agnon*, *gale de Saint Ignace*, *pelade*, etc.

În țară la noi am văzut că Dr. Constantin Virnav spune că în Moldova se numește *buba trânjilor*, *rana trânjilor*; tot în Moldova azi găsim denumirile de *leprică*, *pecingine rea*; în Muntenia se numește *pârleală jupuială*; în Oltenia *buzăreș*. Prin 1859 în Muntenia mai purta și numele de *sfrinție învechită*.

Definițiunea pe care autorii au dat-o Pellagrei, a variat după părerile ce fie-care autor avea despre natura ei; așa la istoric am văzut că rând pe rând a fost considerată ca lepră degenerată (Frappoli) amestec de Lepră și Scorbut (Casal, Thiery) ca rezultatul eliminării unor substanțe acide din organism (Zanetti), ca o manifestare sifilitică (Calderini) drept o boală speci-

fică (Gaetano Strambio), ca o simplă gastro-enterită (Broussais) etc. Mazari arată cel dintâiu raportul dintre pelagra și porumb.

După Chatelain, Pellagra este o boală generală în cursul căreia se manifestă o erupție numită eriempe-lagros.

Brocq numește Pellagra cașexie generală, cu simptome generale, eritem cutanat, tulburări digestive și nervoase.

După T. Roussel și Tardieu, Pelagra este o maladie generală, cașectică, caracterizată mai ales printr'o erupție cutanată, mai întâiu eritematoasă, veziculoasă, pustuloasă, ocupând părțile corpului expuse arșiței solare, complicându-se mai târziu cu tulburări digestive și nervoase.

Ch. Bouchard zice că Pellagra este o boală generală cronică ce se desvoltă în corpul omenesc încetul cu încetul și se manifestă printr'o perturbație în nutriția pielii, în mucoasa tubului digestiv și în axa cerebro spinală.

Ambroise Tardieu numește Pellagra o alterație a tuturor forțelor economiei.

Culler o definește ast-fel: «Pellagra este o afecțiune de obicei endemică, cite odată cu caracter pseudo-epidemic, datorită efectelor toxice ale porumbului alterat și care e caracterizată printr'o erupție cutanată specială, prin tulburări digestive și accidente nervoase lovind mai cu seamă inteligența și motilitatea.»

Charcot-Bouchard-Brissaud în tratatul lor de Patologie spun că Pellagra e o maladie datorită intoxicației alimentare, care afectează creierul și facultățile mentale.

Domnul Profesor Măldărescu în lecțiunile sale clinice precum și în lucrări anterioare defineșc pelagra ast-fel: «*Pelagra este o maladie specifică datorită alimentării exclusive cu porumb, fie acest porumb alterat necopt sau de bună calitate*».

III

SIMPTOMATOLOGIA

Pentru înlesnirea studiului pelagrei s'a'u propus o mulțime de împărțiri : așa una ar fi în pelagră intermitentă, acută, cronică, talșă și adevărată ; alta, propusă de Tiliusa, în ușoară, gravă și foarte gravă ; Strambio o împarte în intermitentă, remitentă și continuă ; autorii moderni, basându-se pe gravitatea simptomelor pe cari le presintă bolnavul, împart maladia în 3 perioade sau grade. Această împărțire ar fi de o reală necesitate pentru descrierea maladii, dacă maladia ar avea un mers progresiv, adică cel atins pentru prima oară să aiba o formă ușoară și numai dupe repetare în mai mulți ani să ajungă la formele cele mai grave. În realitate astăzi e știut că fenomenele cele mai grave se pot ivi la bolnavi atinși pentru prima oară și vice-versa, bolnavi atinși pentru a 7-a, a 8-a oară să nu presinte simptome grave. Această din urmă împărțire are oare-care valoare din punct de vedere al prognosticului.

În descrierea noastră vom arăta fie-care simptom în ordinea în care apare obicnuit.

Primele simptome ale maladii, nu au fost la început luate în considerație nici de medici nici de bolnavi. De aceea cei mai mulți medici au considerat manifestațiunile cutanate și digestive ca primele simptome ale maladii. Observațiuni făcute în timp îndelungat și cu mai multă atențiune au arătat însă că lucrul nu stă ast-fel. Așa Strambio în observațiunile lui menționează, înainte de apariția fenomenelor cutanate și digestivae, dureri în lungul spatelui și mai ales la sacru și extremități. Alți medici confirmă cele observate de Strambio și încetul cu încetul se ujunge ca toate aceste simptome să fie bine cunoscute și importanța lor bine apreciată. Aceste simptome le-am găsit dese ori în observațiunile noastre.

Cari sunt aceste simptome ?

Primul simptom e o slăbiciune generală neobișnuită, pe care viitorul pelagros nu o bagă în seamă de cât atunci când trebuie să se ocupe cu ceva mai greu; obosește iute, nu-l țin picioarele, n'are putere deși voința nu-i lipsește: «vrea, dar nu pot» auzi repetând pe fie-care, deși starea lui generală pare de multe ori bună. Acest simptom apare în general la începutul primă-verei, atunci când țaranul părăsindu-și neactivitatea obișnuită în cursul iernei se apucă de greaua muncă a câmpului.

Un alt simptom, și unul din cele mai constante, e o văjietură în urechi, care supără foarte mult pe bolnav. La unii bolnavi se observă și alte halucinații auditive, cum ar fi sunete de clopot, etc. Alții prezintă amețeli, turburări de vedere, cardialgiile sau cefalalgii, dureri în lungul spatelui, precum și ale extremităților, senzațiuni de arsură sau de răceală pe corp și mai ales în regiunea sacrală etc. Uneori unii bolnavi prezintă amorțiri prin membre, dureri articulare și chiar și senzația de nod în gât, analoagă cu nodul histeric.

Aceste simptome se pot repeta mai mulți ani de-a rândul fără ca simptomele cutanate și digestive să apară. Se poate chiar ca întreaga serie de turburări nervoase, (asupra cărora vom reveni) să apară fără alte simptome cutanate și digestive. Eminentul nostru Profesor, Dl. Dr. Sutz, spune că a văzut la Măreuca erupția și gastro-enterita pelagroasă, ivindu-se la indivizii admiși de cîteva luni în ospiciu pentru agitație cu delir și halucinații, paresa extremităților și chiar malancolie cu stupoare.

De asemenea și contrariul se poate întâmpla: toate simptomele descrise mai sus pot lipsi sau mai bine zis pot fi atât de ușoare în cât trec nebagate în seamă și bolnavul e cuprins de mirare când vede apărându-i un alt simptom al Pellagrei, eritemul pelagros.

Simptomele cutanate: Primă-vara odată cu apariția caldurilor de primă-vară, o roșeață violacee mai

mult și mai puțin intensă acoperă tegumentele bolnavului, une-ori în întregime, mai dese-ori însă anumite regiuni și în special cele expuse razelor solare, ca fața, gâtul, dosul mânelor și al picioarelor. Acesta e eritemul pelagros. Apariția eritemului e precedată sau însoțită une-ori de usturime și mâncărime. Acest eritem ține în general cam 20 de zile, după care timp o desquamație furfuracee îi ia locul pentru a dispărea în scurt timp și a nu se mai arăta decât în anul următor. Alte-ori însă regiunile atinse sunt oedemațiate și odată cu eritemul apar și vezicule și chiar bule de diferite mărimi, izolate sau confluențe, cu un conținut lichid, tulbur, galbul său sanguinolent, cu reacția alcalină și fără microbi. Bulele acestea uscându-se se transformă, cam în două săptămâni, în cruste ce cad singure sau sunt rupte de bolnavi. În locul lor pelea rămâne lucie, roșie-murdară și de multe ori cu caracterele ichtiosei. Une-ori epidermul e îngroșat, brun, uscat, crăpat și chiar ulcerat, cu cruste pe alocurea. La unii bolnavi există crăpături profunde din cari se scurge un lichid cu miros urât. Cazurile de felul acesta explică confundarea maladii cu lepra. La unii bolnavi pielea și-a pierdut elasticitatea și când e strânsă între degete face cute ce nu se șterg. Cicatrici-tele ce rămân pe urma ulceratiunilor sunt mai închise pe margini semănând cu arsurile.

În rezumat caracterele eritemului pelagros sunt următoarele; *a)* ocupă în genere anumite regiuni; *b)* apare la echinoxul de primă-vara; *c)* existența-i efemeră și intermitentă și *d)* lasă pe tegumente urme caracteristice: pielea se usucă, se întinde, devine mai subțire, cu aspect luciu, cicatricial sau pigmentat.

Restul pielei conservă în genere sensibilitatea și temperatura normală.

Părțile pe cari le ocupă mai des eritemul sunt: fața dorsală a degetelor, a mânelor, a antebrațelor; a picioarelor, până la articulația inferioară a gambelor; partea superioară a trunchiului (gâtul, regiunea ster-

nala); figura (fruntea, umerii obrazilor și nasul) și marginele pavilionului urechelor; alte-ori însă ocupă cu totul alte regiuni ca palmele, tălpile, coapsele, spatetele, brațele, etc.

Care e cauza eritemului pelagros?

Primi medici cari s'aū ocupat cu Pellagra consideră soarele ca generatorul maladiei din care cauză iaū și numit maladia «mal di sole» «insolato di primavera» etc. Frappoli spune în scrierile lui că «Pellagra e tot atât de veche ca și soarele» iar Landouzy și Bouchard că «numai suprimând soarele se poate suprima Pellagra».

Alți medici aū contestat însă aceasta. Multe discuții s'aū iscat de aci, multe experiențe cu rezultat contradictoriu aū fost făcute. Cei ce susțineau că soarele are rolul principal în producerea eritemului pelagros se bazuau pe experiențele unor medici (cum e Gherardini) cari acoperind gâtul, mânele și picioarele bolnavilor și lăsându-le descoperite alte părți, aū provocat apariția eritemului în aceste părți. D-nul Sapunzachi din Fumicella spune că la un individ ce obișnuia să umble cu mânele la spate eritemul ar fi apărut pe palmă.

Alți medici însă aduc multe observațiuni de bolnavi la cari eritemul a apărut pe părțile corpului, ca trunchiū, spate, cari sunt acoperite cu vestimente sau pe picioare la persoane cari n'aū umblat desculțe nici odată. Pe urmă dacă cazul d-lui Sapunzachi explică eritemul din palmă nu poate fi explicat însă eritemul plantar.

Ceea-ce e sigur e că eritemul 'și-are locurile lui de predilecție pe cari se arată: așa la țigănușii cari umbla despuiați eritemul ocupă tot fața dorsală a mânelor, picioarelor și figura,

D-nul Bouchard susține că razele violete (chimice) sunt cele cari dau naștere eritemului; cele roșii (calorice) n'aū nici o acțiune în producerea eritemului.

D-nul Neuser dice că soarele nu joacă decât rolul

unei cauze determinante, o cauterizație provocatoare pe o piele ușor vulnerabilă și rău hrănită. El consideră eritemul ca o turburare trofică și-l compară cu erisipelul torpid și indolent, deși acest din urmă caracter nu se potrivește eritemului pelagros, care e precedat mai la toți bolnavii de usturime și mâncărime.

Simptomele digestive sunt multiple și variate. Primele cari apar sunt tulburări în funcțiunile digestive. La unii pofta de mâncare scade și chiar dispăre complet; la alții din contra găsim bulimie. Unii se plâng de arsuri în gură și la stomach; au eructații, pirosis, grețuri și chiar vărsături. Glandele salivare secretă foarte mult. Unii au desgust pentru băuturi; la alții din contra setea e nestinsă. Unii bolnavi sunt constipați; cei mai mulți au însă diaree.

Examinând gura pelagroșului vedem gingiile tumefiate, sângerânde, acoperite cu o mucoasă cenușie roșcată. Papilele limbii iritate, înconjurate de crăpături, cari după Neuser au aspectul unei table de șah. Limba e tumefiată, dureroasă, une-ori acoperită cu bășicuțe, cari esoriindu-se lasă nisce ulcere superficiale sângerânde, ce se acoper mai târziu de nisce cruste negre. Dese-ori la comisurile bucale găsim fisuri. Din gură se exală un miros urât.

Saliva are reacțiune acidă.

Regiunea stomachului e dureroasă la presiune.

Scaunele bolnavilor ce au diaree sunt formate din mucosități apoase, une-ori disenterice, contribuind mult la slăbirea bolnavului, iar alte ori având caracterele scaunelor celor ce au hemoragii intestinale. Aceste simptome au un mers cronic și duc la o alterație gravă a nutrițiunii și rezultatul e inaniția, marasmul, cachexia și în fine peirea individului.

La copii vărsăturile sunt mai dese.

Une-ori fenomenele digestive iaă de la început o gravitate particulară, luând aspectul unei febre tifoidice: Limba e uscată, neagră, cu tremurături fibrilare; saliva intens acidă face ca transformarea amila-

ceelor să nu se mai facă în gură. La copil apar chiar și accese epileptiforme.

Simptomele nervoase: Încă de la început le-am vădut arătându-se și în tot cursul maladiei le vom vedea având rolul principal. Sunt numeroase și variate și ating inteligența, sensibilitatea și motilitatea.

Tulburările de sensibilitate se arată prin diferite parestesii, cum sunt înțepăturile prin membre, mâncărime, arsură pe corp, senzațiune de răceală, amorțiri prin membre și chiar senzația de nod în gât, analoagă cu nodul histeric. Unii au dureri în lungul coloanei vertebrale, în regiunea occipitală, nevralgii toraco-abdominale, dureri articulare etc. Uneori Strambio a descris dureri ce și-au sediul în jumătate de corp numai și le-a numit hemiopalgie.

Tulburările de motilitate. Cel întâi simptom e o slăbiciune musculară în membrele inferioare așa că bolnavul se ține cu greu pe picioare. Extensorii sunt paresiați așa că picioarele sunt demifectate. Mai rar se întâlnesc tetanii, contracții musculare spastice, dureroase și convulsii. Strambio citează opistotonusul. Dese-ori și forța musculară a mânelor e scădută. Escitabilitatea electrică e în general păstrată; une-ori se găsesc însă plăci hiperestesice. În stările de paresă și contractură escitabilitatea e scădută. Flexorii se contractă mai bine ca extensorii.

Tremurăturile pelagroșilor au fost descrise de mult de Strambio. Ele se observă în membrele superioare, la cap și câte odată în limbă. Belmondo descrie tremurături în membrele superioare însoțite de mișcări ataxice. Strambio mai descrie mișcările desordonate ale buzelor, involuntare, asemănându-se cu mișcările de sugere.

Mersul pelagroșilor, studiat de Roncoroni și Lombroso, e puțin deosebit de cel normal: pașii mai neegali, depărtarea lor de linia mediană ceva mai mare și numai în cazuri înaintate, mersul are caracterele unei paralizii spastice. După Belmondo mersul

pelagrosilor e încet, nesigur, crăcănat, pentru a avea o bază de reazăm mai mare, cu genuchiile semiflectați și mai târziu când forța musculară a membrilor a scăzut, bolnavul are nevoc de un baston pentru a se sprijini. Prin urmare mersul e paralic nu însă ataxic.

Tulburările psihice. Ca toate celelalte funcțiuni și facultățile intelectuale declină. Bolnavul devine tăcut și apatic; răspunde cu greu la întrebări, pare că ar fi atins de o surditate a spiritului; devine gânditor; n'are șir în idei; percepția îi e obtusă, imperfectă; și părăsesce ocupațiile obicinuite; nimic nu-l mai interesează, nimic nu-l mai atrage; e complet descurajat; pe figura lui e imprimată o adincă melancolie. La unii găsim un delir sistematic: alienațiunea lor e într'un cerc strâns de idei, în afară de care ei își dau bine seama de tot ce-i înconjoară. Ideile lor preformate sunt de obicei triste și conduc la sinucidere. Bolnavul se crede persecutat de inamici închipuiți, de animale sălbatice, etc. Unii spun că le-a intrat greeri în cap; alții că au înghițit șerpi. La femei se întâlnește dese ori delirul religios și după Jansen și nimfomania.

În general delirul pelagros e liniscit; nota predominantă e depresiunea și dacă rare-ori se găsește delirul furios, agresiv, el e în general sub dependența altor cauze pe care le vom vedea. Tendința la sinucidere caracterizează delirul pelagros. Cele mai dese-ori mijlocul întrebuintat de pelagrosi pentru a-și pune capăt dărilor e înecarea. Hidromania aceasta, descrisă de Strambio, a fost atribuită de unii autori senzațiunei de arsură pe care pelagrosul o are, ceia ce nu pare însă a fi adevărat.

Alte tulburări mai însemnate găsim *ale vasomotorilor*, consecutiv cărora avem aspectul feței pelagrosilor semănând cu alcoolicii, alterațiile tegumentare, atrofii musculare, etc.

Ale aparatului circulator: Pulsul devine frequent, une-ori găsim 100—110 pulsații pe minut; alte-ori scade la 40. Lombroso descrie o scădere o matitatei

precordiale mai ales la tineri, ceea ce înseamnă că cordul e atrofiat. Lovitura vârfului cordului e slabă, abia perceptibilă. La bătrâni s'a găsit dilatația ventriculului stâng și consecutiv insuficiența valvulelor.

Sângele. După Lombroso une-ori globulele roșii ale sângelui sunt scădute. Caracterele spectroscopice sunt normale; fostatele sunt scădute.

Din partea *aparaturii respirator* se găsesc dese-ori laringite și bronchite cronice.

Temperatura e după Noveli mai ridicată ca în starea normală, mai ales spre seară.

Aparatul uro-genital. Unii pelagroși se plâng de o senzație de arsură pe uretră fără a avea vre-o leziune. Une-ori au retenție urinară. Calderini și Lombroso au găsit o scădere în cantitatea din 24 ore a urinei. Greutatea specifică e 1018 și nu crește nici când e temperatură; din contră scade. Albumina în general nu se gsece. La femei se găsește foarte des tulburări în organele genitale. La începutul boalei găsim dese-ori menoragi și mai târziu metroragi dureroase. În fazele mai înaintate găsim amenoree. Leucorrea după Calderini o găsim de 56 de ori la % de cazuri și tot după acest autor avorturile au loc la 17 % din femeile însărcinate.

DIAGNOSTICUL

E ușor de făcut când cele trei ordine de simptome se manifestă la același individ. Prezența unora din ele, a eritemului de ex., e de ajuns une-ori. Inșă alte-ori acest semn lipsesc. S'a observat cazuri când bolnavul a murit fără a prezenta acest simptom. De aceea când ni se prezintă un bolnav ce vine de la țară, trebuie să ne interesăm cu mare atențiune de starea lui mentală. Melancolia ce apare să devină mai intensă către equinoxul de primă-vară ne poate pune pe urma diagnosticului.

În caz când bolnavul nu prezintă de cât eritemul cum îl putem diferenția?

Eritemul solar apare în timpul căldurilor mari; cel pelagros apare primă-vara și e precedat de mâncărime și arsură, senzațiunii ce vin în urmă la cel solar. Eritemul solar nu e periodic, nu devine cronic și starea generală a celui atins rămâne bună.

Eczema apare în ori și ce epocă a anului; ține tot anul; starea generală e bună.

Lepra are mersul diferit. Ulcerațiile leproase nu au caracterul acut al ulcerățiilor pelagroase.

Erisipelul torpid și indolent (Neuser) nu e precedat, nici însoțit, de usturime și mâncărime ca eritemul pelagros.

Psoriazisul apare indiferent de epocile anului; nu ocupă regiunile ocupate de eritemul pelagros; e simetric; nu se însoțește de tulburări digestive; debută prin o senzație de arsură, cu roșată și puțină tumefacție; desquamatia se face sub formă de squame si-defoase, subțiri.

Ichlioza debuta (după D-l Profesor Petrini-Galatz) în primii ani ai copilăriei. E indiferentă de anotimp și e continuă; se arată pe ori-ce parte a corpului și mai adesea e generalisată; squamele sunt ca solzii pescelui, de urde vine și numele maladiei; maladia e cronică, nu e intermitentă.

Eritemul alcoolicilor ocupă fața și mai ales nasul (cuperosa).

Herpesul circinat, Lichenul circumspect, acrodermia, au simptomele și modul lor de manifestare cu totul deosebit de al eritemului pelagros, cari fac imposibilă o confundare.

Lesiunile gastro-intestinale pelagroase și în special diarea pelagroșilor ar putea fi confundată cu o enterită; se deosebesc însă, de oare-ce apar primă-vara, sunt mai tot-d'auna însoțite și de manifestațiunii cutanate și bolnavii nu prezintă nici durerile, nici sensibilitatea abdominală la presiune ce se găsesc în enterită.

Rămâne de făcut diagnosticul diferențial al pelagrei cu alcoolismul, ergotinismul, morfinismul, cocainismul, febra tifoidă și paralisia generală.

Intoxicația acolică da trei feluri de manifestațiuni: acute, cronice și nervoase. Cele cronice și nervoase au unele puncte de asemănare cu pelagra. Așa la un alcoolizat cronic găsim simțurile pervertite: senzație acră sau amară în gură; aude diferite sgomote, (halucinații, auditive) au diferite viziuni înfricoșătoare, diplopii, etc.; în unele cazuri găsim slăbiciune înaintată a vederii; sensibilitatea mai mult sau mai puțin dispărută; motilitatea slăbită; pielea prezintă un eritem al cărui sediū de predilecție e după cum am văzut nasul. Din partea tubului digestiv găsim dispepsii rebele, salivatie, pirosis, constipație, etc. Manifestațiunile nervoase alcoolice, constau din turburări intelectuale și sensoriale: găsim diferite forme de delir: furios, tremurând, paralizii, insomnie, somn agitat, vise urâte, demență.

Anamnesa însă ne înlesnește diagnosticul diferențial cu alcoolismul cronic. În ceea ce privește delirul alcoolic Dl. Profesor Sutzu a arătat în lucrarea sa deja citată Alienatul etc. din 1876, cât de diferit e de cel pelagros. Pe când delirul pelagros e tăcut, trist, cel alcoolic e sgomotos, agitat. La alcoolici survin des congestii și hemoragii cerebrale, ceea ce nu se observă în pellagră.

Ergotinismul. Încă din 1786 Stambio și mai de curând Hebra au considerat Pellagra ca un ergotinism.

În forma convulsivă a ergotinismului, se observă în adevăr pe aceleași regiuni ca și în pellagră o erupție pustuloasă sau veziculoasă, urmată de desquamație. Survine în același timp diaree, bulimie și diverse accidente nervoase, bolnavii pot ajunge la melancolie delir furios și la demență. Un caracter important al acestei intoxicațiuni sunt furnicăturile prin membre cari se găsesc într'un grad mai mic și în Pellagră. Neuser combate ideea că Pellagra ar fi un ergotinism

pe motiv că femeile pelagroase nu au menoragii, metroragii, n'ar fi predispuse la avorturi și faceri premature, ceea ce se găsește de ordină în ergotism. Alți autori au arătat însă că toate aceste turburări se găsesc și în Pellagră. Singură anamneza ne ajută în cazurile dubioase.

Morfinismul și Cocainismul prezintă unele turburări de nutriție, de sensibilitate, motilitate și mai ales ale inteligenței. Anamneza ne ajută însă și aici.

Febra tifoidă se deosebește de tifosul pelagros (formă acută de Pellagră) căci în acest din urmă: a) nu avem pete lenticulare; b) splina departe de a fi mărită, e micșorată; c) găsim turburările caracteristice Pellagrei: diareea serioasă, turburările psihice cu tendința la sinucidere, contracturi tonice, extensie forțată a membrelor inferioare, opistotonusul, exagerarea reflexelor, trepidăția epileptoidă a membrelor inferioare; d) temperatura e foarte ridicată de la început, nu urmează curba febrei tifoide.

Paralizia generală se deosebește de delirul pelagros pentru că în acest din urmă: a) lipsesc turburările în vorbire; b) Urina nu are greutatea specifică mărită; c) prezintă caractere speciale ca hidromania, atrofia cordului, pigmentarea tegumentelor, etc.

IV

ANATOMIA PATOLOGICA

Prima autopsie de Pellagră de oare-care importanță a fost făcută la 1842 de către Th. Roussel. Strambio și Fanzago descriuseră și ei în mod foarte incomplet unele leziuni și în special Fanzago atrăsese atențiunea asupra leziunilor sistemului nervos. O descriere mai amănunțită o face Lombroso, basat pe 117 autopsii dintre cari 70 proprii. Toate aceste cazuri erau de psychoze pelagroase sau tifus pelagros. Tuzek, Paul Marie și la noi D-nii Profesori Babeș și Marinescu,

descriu diferite leziuni găsite în sistemul nervos și mai ales în măduva spinării la indivizii morți de Pellagră.

Toate aceste leziuni sunt însă excesiv de variate și puțin caracteristice. Se găsește în general o atrofiere a tuturilor viscerelor, apreciabilă mai ales la splină, une-ori steatoza ficatului, pigmentația brună a pancreasului și rinichilor (Gaucher et Sergent), adesea hiperemie generalizată a mucoasei tubului digestiv, gastrită interstițială și enterită ulceroasă. Leziunile dominante ale pielii constau într-o scădere de grosime a epidermului și dispariția papilelor. (P. Raymond) Meningele sunt une-ori injectate și aderente. Cantitatea lichidului subarahnoidian e mărită une-ori.

Leziunile microscopice ale măduvei spinării ar consta după Lombroso într-o ușoară scleroză a cordoanelor laterale; Tonniņi găsește o pigmentare enormă a celulelor din coarnele anterioare și posterioare ale măduvei spinării cu alterația și une-ori chiar distrugerea nucleului; numai odată din 11 cazuri găsește degenerarea cordoanelor posterioare în regiunea lombară. Tuczek spune că a găsit în cordoanele posterioare leziuni banale de scleroză; însă a găsit niște modifi cațiuni caracteristice, niște degenerări funcționale, cantonate în regiuni determinate, și anume în grupul posterior al celulelor din coloanele lui Clarke; el admite origina endogenă a maladiei. Paul Marie caută și el să demonstreze că Pellagra este o afecțiune endogenă a măduvei, pe când ataxia ar fi o afecțiune exogenă, că ar exista și în Pellagră ca în toate sclerozele combinate, o leziune inițială celulară, o poliomielită, datorită probabil unei intoxicațiuni.

D-nii Profesor Babeș și Sion au ajuns însă la rezultate contrarii. Dănișii spun că au putut urmări procesul ascendent plecând de la rădăcini (deși mersul procesului diferă de al tabesului). Coloanele lui Clarke sunt foarte mult alterate în ambele procese. Asemănarea dintre procesul pelagros și tabetic e cu atât mai mare cu cât Pellagra e mai înaintată, mai veche.

D-l Profesor Babeş a mai descris și unele leziuni găsite în substanța cenușie. Ele constau din focare de inflamații sau scleroză ce pot fi cunoscute și macroscopicesc uneori. Celulele din coloanele Clarke le găsește tot-d'auna afectate. Există și un proces de proliferare uneori cu obliterația canalului central. Domnia sa nu-i dă însă mare însemnătate. Atrage atențiunea însă asupra faptului că arhitectura măduvei nu e normală în unele cazuri; insule detașate din substanța cenușie se găsesc în substanța albă; grupe de celule și-au schimbat poziția; coloanele lui Clarke se află în coloanele anterioare, etc. Aceste anomalii, care nu se găsesc în alte maladii, au făcut pe D-l Profesor Babeş să se întrebe dacă n'ar constitui o predispoziție pentru Pellagră.

Creierul pelagrosilor prezintă macroscopicesc puțin edem și iperemie; leziunile microscopice n'au fost încă clar descrise.

D-l Profesor Babeş și D-l agregat Sion au găsit și aci focare sclerotice semenând cu cele din măduvă. D-l Profesor Babeş a descris în zona psihomotrice a celulelor piramidale mari din lobul paracentral o alterație celulară: celulele sunt palide, cu granulații fine, fără nucleu sau cu nucleul atrofiat, dislocat și amorf; nucleolul e palid; în jurul nucleului e o cavitare pericelulară captușită cu o masă galbenă.

În rezumat după D-l Profesor Babeş multiplicitatea leziunilor nervoase din Pellagră e datorită diferitelor anomalii de formație sau unor afecțiuni anterioare care au lăsat diferite puncte de rezistență micșorată; alterațiile sistemului nervos central sunt datorite unei substanțe toxice ce se adresează acestui sistem.

D-l Profesor Marinescu studiind leziunile substanței cenușii confirmă și completează pe D-l Profesor Babeş. D-l Profesor Marinescu găsește că toate circonvoluțiunile cerebrale prezintă leziuni celulare analoage aproape în același grad. Aceste leziuni constau în chromatoliză, achromatoză și atrofi mai mult

saŭ mai puŭin pronunŭate a corpului celular precum ŝi a prelungirilor. Pentru D-l Profesor Marinescu insă leziunile substanŭei cenușii sunt mult mai vedite de căt ale substanŭei albe, cari pot lipsi ŝi cari nu-s de căt secundare. Aceste leziuni se aseamănă cu cele găsitate de Domnia sa în intoxicaŭiunile experimentale ŝi mai ales în *botulism* ŝi sunt datorite acŭiunei directe a otrăvii; ele se gasesc în cazurile de manie pelagroasă; în cazurile mai ușoare nu se gasesc.

Righetii ca ŝi D-nii Prof. Babeș ŝi Marinescu la inceputul studiilor lor, a găsit o mare asemănare între leziunile găsitate în Pellagră ŝi cele secundare aflate în urma leziunilor nervilor periferici.

Rădăcinele posterioare sunt sediul unei nevrite parenchimatoase.

Doŭe secole au trecut de când această teribilă maladie a fost descrisă destul de amănunŭit. De atunci ŝi până acum multe s'au scris asupra etiologiei ei, mari discuŭiuni știinŭifice au urmat, insă fără ca această chestiune să fie pe deplin elucidată.

Primiŭ autori cari s'au ocupat cu studiul acestei maladii n'au considerat'o ca o entitate morbidă, ci ca o simplă varietate fie de lepră, fie de sifilis, fie de scorbut. Mai târduŭ alŭi autori o consideră ca o maladie deosebită ŝi o atribue razelor solare, aerului, apei, influenŭelor telurice, paraziŭilor, unor fermenŭi, alcaloizilor putrefacŭiunii, autointoxicaŭiunii, acŭiunei emoŭiunilor deprimante (cum ar fi frica) etc.; toate acestea ar explica unele fenomene morbide ce există în Pellagră

Belloti spune că Pellagra ar fi datorită existenŭei în organism a unor germeni inerŭi iarna ŝi cari s'ar re-deștepta primă-vara.

Zaneti o atribue acumulărei în organism în timpul erneli a unor umori acide, cari eliminându-se primă-vara prin piele ar da nascere maladiet.

Broussais o considera ca o gastro enterită.

Rasori emite părerea că Pellagra e o diateză astinică.

Cea mai mare parte din aceste teorii nu au astăzi decât o valoare istorică. Unele din ele, cum e aceea a lui Frappoli că Pellagra ar fi o varietate de lepra, a fost susținută în timpurile mai noi și de autori de valoare, cum e Zambaco Pașa, care confundă sub aceeași denumire de lepra; Siringomielia, maladia lui Morvan, Lepra și Pellagra, patru entități morbide recunoscute ca diferind cu totul una de alta.

Că Pellagra nu are nici o înrudire cu sifilisul s'a dovedit ușor când s'a vădut că pellagroșii pot deveni tot atât de ușori sifilitici ca ori și ce altă persoană.

Cei ce atribuiau maladia razelor solare considerau eritemul ca constituind întreaga maladie. Astăzi e știut că eritemul nu e decât unul din simptomele maladiiei.

Unii autori au spus că consumarea apei neoxigenate ar fi cauza maladiiei. Aceștia le răspunde D-l Dr. Antoniu în «Traité de la Pelagrie» pag. 146 arătând că locuitorii din satele așezate în lungul râurilor Trotuș și Slănic, râuri ce vin foarte repede pe un teren accidentat și cari au apa lor saturată de oxigen, ar trebui să împiedice ivirea maladiiei; cu toate acestea cazurile sunt dese și în aceste sate.

În anul 1807 un medic italian anume Marzari arată strânsa legătura ce există între consumarea porumbului și Pellagra. Toți își îndreaptă cercetările în această direcție și rezultatul confirmă arătările lui Marzari. Rămânea de aflat modul cum porumbul, dacă el era cauza dădea naștere maladiiei. De aceea mare fu bucuria când Balardini anunță că cauza maladiiei sunt niște fungi verderama (sporisorium maidis), endofit ce se dezvoltă în anotimpurile ploioase, când porumbul nu se coace complet, e înmagasinat verde și se conservă rău. Endofitul intră sub epidermul grăunțelului, îl sbrăcesce și se adună sub el în grupe mici, apărând sub forma unor pete cenușii-verduri. La mi-

microscop acest sporisorium maidis se prezintă sub formă de spori unicelulari, sferici, netezi cu conținutul homogen, transparent.

Cu acest sporisorium maidis Ballardini spune că ar fi produs la oameni gastrite și diaree, iar la găini căderea penelor și o slăbiciune înaintată.

Părerile lui Ballardini fură primite cu entuziasm și teoria lui fu numită teoria verderama.

Tardieu spune că sporisorium maidis e atât de frecvent în porumb încât numai dacă e bine ales și cu îngrijire conservat poate scăpa neatins.

Coradi, profesor la Pavia și mai ales Bouchardat susțin de asemenea teoria verderama laudând foarte mult pe Ballardini în dicționarul său la capitolul «Etiologia Pellagrei». În tratatul său de igienă iată cum se exprimă :

«Nu stau la îndoială de a considera dezvoltarea mucedineelor speciale în alimentul uzual; unit cu influența insolației la indivizii preparați prin această alimentație vătămatoare, ca cele două cauze ale Pellagrei. Influența insolației este din cele mai evidente; însă nu ajunge ca să facă pellagroși. E sigur că porumbul nealterat, chiar când e consumat ca aliment exclusiv, nu produce Pellagra. Evoluția maladiei spre primăvară și începutul verei coincide nu numai cu întoarcerile accidentelor de insolație, ci și cu consumarea unei făini de porumb alterat de mucegaiuri. Miseria prepară pe indivizii, insolația activează dezvoltarea accidentelor cutanate».

În curând teoria lui Ballardini fu combătută.

Giacometi, raportorul unei comisiuni compusă din profesorii Monselise, Archangeli și Lombroso, în urma examinării mai multor probe de porumb stricat, spun că, în adevăr, s'a găsit în jurul hilului grăuntelui de porumb niște fungi microscopice, formând pete cenușii-verzui, formate dintr'un miceliu filamentos, subțire, transparent, întinzându-se în formă dendritică dealungul embrionului și perdându-se în endo-spermiu, fila-

mentele fertile sunt mai mult drepte, înguste la basă și mai late la extremități, une-ori goale, alte-ori pline cu un lichid verduț și terminate printr-o umflătură acoperită cu sporule sferice, simple une-ori, reunite alte-ori prin extremitățile lor în formă de lanțuri scurte sau de scară. Caracterele acestea nu aparțin însă lui sporisorium maidis al lui Balardini, ci așa numitelor *artrospore ale lui Levéile*, din genul *aspergilus*, speciile *aspergilus glaucus* și *micHELIS*.

Monselise spune că sub influența lui *aspergilus glaucus*, porumbul își pierde din greutatea lui și din componenții lui naturali; materiile albuminoase diminuează; grăsimea de asemeni; glucoza, dextrina și materiile gumoase dispar mai în totalitate. Acest porumb își pierde cu toate acestea orice proprietate toxică, spune tot Monselise, dacă e fiert în apă fierbinte și sărată (cum se face când se prepară mamăliga) așa că n'ar fi în stare să dea maladia.

Th. Roussel și alți autori, făcând și ei cercetări au găsit și alți fungi pe grăuntele de porumb, printre cari putem cita: *ustilago carbo*, *uredo carbo*, *sporotrichum maidis*, *eurotium mesentericum*, *penicillum glaucum*, *oidium maidis*, etc. pe care îi acuză că ar da naștere maladiilor.

La noi Dl. profesor Grecescu examinând mai multe probe de porumb stricat n'a găsit nici sporisorium maidis, nici penicillum glaucum, ci niște spori analogi cu ai grăului stricat.

În curînd însă se constată existența Pellagrei și în localități unde cultura porumbului făcându-se în bune condițiuni nu se găsesc aceste mucedinee.

Pe lângă aceasta cercetări de control făcute asupra mucedineelor au arătat că sunt cu totul nevătămatoare, că cresc și pe alte cereale, cum e grăul etc. și se dezvoltă și pe carne etc.

Mai mult Lambroso spune că n'a găsit fungusul acesta de cât foarte rar și că înghițind dintr'ansii și făcând chiar injecții în sînge n'a simțit nimic.

Rezultatul acestor discuțiuni fu o împărțire a pe-lagrogologilor în două tabere : unii cari continuă a susține că porumbul e cauza maladiiei, numiți din această cauză *zeiști* (de la zea mais-porumb) și alții cari neagă că porumbul ar da naștere maladiiei, numiți *antizeiști*.

* * *

Susținătorii teoriei zeiste au căutat să-și dea seama de modul cum porumbul dă naștere maladiiei.

Lombroso, cel mai infocat aderent al zeismului emise o teorie, de oare-care valoare științifică, după care maladia ar fi datorită unor compuși toxici, de natură strichnoidă și narcotică ce s'ar forma prin descompunerea porumbului stricat și anume a parenchimului grăuntelui. Pentru a proba aceasta Lombroso, în colaborare cu chimistul Erba și cu profesorii Duprè, Brugnateli, Jenoni, Selmi și Pelligio, au supus la fermentație, după un procedeu special arătat de Erba mai multe sute de kilograme de porumb. Observând cu îngrijire fazele descompunerii porumbului, procesul de fermentație putea fi oprit după voință în orî și ce studiu, începînd cu cel numit de fermentație lactică până la gradul cel mai înaintat de putrefacție. Din porumbul acesta artificial stricat Lombroso a preparat un fel de tinctură din care a obținut un extract alcoolic cu care făcînd experiențe pe oameni și pe animale, ar fi putut obține în unele cazuri turburări digestive, fenomene, vertiginoase și comatoase pe cari le aseamăna cu simptomele pellagrei. Alți autori le-au asemănat însă cu efectele intoxicațiunii cu strichnină.

Continuându-și cercetările, Lombroso a extras din porumbul fermentat un oleu gras, ce ar lucra ca tetanisant și un alcaloid pe care l'a numit *zeină* sau *pel-lagrozeină* și pe care îl consideră ca adevărată cauză a maladiiei. Acest alcaloid care se aseamăna prin caracterele lui fizice cu ergotina, e foarte amar și injectat la animale le dă turburări cerebro-spinale, somnolență, sunt apucate de diaree și de sete și o slăbiciune progresivă până la moarte.

Erba a extras și dânsul din porumbul fermentat substanțe foarte toxice, printre cari una cu efecte narcotice, pe care o numește *maisina* și pe care o consideră ca cauza maladiiei.

Husseman a extras o toxină cu totul diferită de pellagrozeina lui Lombroso, care ar lucra ca și nicotina slăbind acțiunea cordului, precum și o altă substanță toxică analoagă strichninei, care ar provoca o excitare reflexă exagerată, un fel de tetanos.

Insuși Lombroso în urma unor cercetări ulterioare își schimbă părerea și la congresul medical ținut în 1881 la Geneva, după ce confirmă ideea că nu Verderama e cauza, spune că ea se găsește în însuși perispermul seminței; că pelagrozeina nu e singura substanță toxică ce se găsește în porumbul alterat, nici singurul agent capabil a determina accidente pelagroase.

Selmi descoperind alcaloizii cadaverici, Armand Gauthier face o serie de experiențe al căror rezultat e că în organismul mort naște prin o serie de procese de putrefacție niște principii toxici, pe cari i-a numit ptomaine și prin analogie ajunge la conclusia că atari principii ar deriva și din descompunerea albuminoidelor conținute în porumbul stricat. Gauthier arată și modul cum se pot extrage aceste ptomaine vegetale și spune că cele mai active sunt extractele eterice.

Selmi extrage din porumbul stricat prin aceste procedee o toxină din care un miligram administrat pe cale digestivă produce hipersecreția glandelor salivare și stomachale însoțită de inflamația mucoasei tubului digestiv. Dânsul spune că sub influența entofitului mucedineu al porumbului se face o modificare a substanțelor chimice; așa o parte din alcoolul glicerol, care se găsește în stare normală în porumb, se transformă în aldehydă acrilică și prin asociație cu amoniacul ce se dezvoltă din substanțele albuminoide în fermentație, dă acroleina amoniacală. Această toxină

considerată de Selmi între un cianur și un nitril ar trebui să dea tulburări de respirație și circulație analoge cu acelea ce se observă în intoxicațiile cianice, cea ce nu se observă înse în Pellagră; pe lângă aceasta sângele pellagroșilor are caracterele spectroscopice normale, cea-ce e iarăși contra acestei păreri.

Unii autori au comparat toxina Pellagrei cu amigdalina. Numai așa s'ar explica, după ei, faptul curios că nu toți cei ce mănâncă mămaligă capătă Pellagra. Ca și amigdalina toxina porumbului ar avea nevoie de un anumit mediu pentru a fi descompusă. Amigdalina e toxică pentru iepuri cari sunt ierbivori și inofensivă pentru pisici, cari sunt carnivore. Și toxina porumbului ar da toxina la vegetarieni (după acești autori) existând în tubul lor digestiv o substanță propice pentru descompunerea toxinei și ar cruța pe cei al căror regim e mai variat.

Neusser sub altă formă, susține același lucru : Sub influența bacilului *maidis*, ce se găsește în porumbul stricat, s'ar desvolta o *substanță netoxică*, care face probabil parte din grupul glicoxidilor. Această substanță în intestinele celor predispuși la Pellagra s'ar descompune producând un fel de autointoxicație. Predizpoziția ar consta dintr'o deranjare a funcțiunelor digestive normale. Numai în cazurile când această descompunere s'ar face în mămaligă sau în rachiurile fabricate din porumb Pellagra ar deveni o intoxicație directă.

Dr. Gossio spune că a găsit o toxină care face parte din seria aromatică și care ar lua naștere din descompunerea amidonului glicozei și a zahărului din porumb. Ea e un fenol acid cu caracter chimic și fiziologic diferit după gradul de fermentație a porumbului prin paraziții mucedinei. Impreună cu Ferrati din Roma și Tivoli din Bergamo, Gossio spune că această toxină n'ar da maladia de cât candidaților la Pellagră.

Cu tot numărul cel mare al toxinelor extrase și descrise de autori, cu toate teoriile cari ar explica modul de acțiune al toxinelor, însuși zeiștii n'au fost mul-

țumiți și chiar în sânul lor se ivesc deosebiri de păreri. Așa Frua și Lusana spun : că Pellagra ar fi datorită consumațiunei exclusive de porumb, fie bun sau rău, fără a se mai face uz de alte substanțe hrănitoare. Cauza pentru care ar da naștere maladiei e că ar fi sărac în substanțe nutritive, că ar fi insuficient calitativ și cantitativ. La noi în țară eminentul nostru profesor Dl General Dr. Theodori, a fost cel întâiu care încă din 1858 a emis această părere. D. profesor Dr. N. Măldărescu e de asemeni susținătorul acestei teorii.

Boussingault, și la noi în țară Dl. Dr. Urbeanu, au emis părerea că porumbul ar da naștere Pellagrei lipsindu-i sărurile de potasiu, element ce intră în constituția hematiilor, nervilor, mușchilor și a altor organe cu funcțiuni importante. Într'o nouă lucrare a sa Dl. Dr. Urbeanu parăsind idcea aceasta, spune că «alimentația cu porumb, cu un minimum de materii azotoase este cauza predispunătoare, iar intervenirea porumbului mucezit este cauza determinantă a Pellagrei» (pag. 41 din «Imbunătățirea alimentației țărânului român»).

Faye, membru al Academiei din Paris spune că mămăliga are defectul capital de a nu fi dospită din care cauză digestia se face cu greu și asimilația este mai puțin complectă, așa că la indivizii ce trăesc în condițiuni igienice proaste și s'ar hrăni cu mămăligă ar apare maladia.

În contra părerilor că mămăliga ar produce Pellagra prin faptul că indigestă nefiind fermentată (dospită) Dl profesor Felix arată că sunt localități, unde mămăliga e înlocuită cu fertură de mei, cu cartofi și totuși maladia există.

Dl. Dr. Urbeanu făcând o serie de cercetări și experiențe pe animale și oameni, pentru a controla afirmațiile Prof. Rubner că porumbul e un aliment perfect, superior chiar grâului, ajunge la rezultatul următor. Porumbul bun ce se produce în țara româ-

nească este exportat tot ; cel care servește la alimentarea țaranului român «porumbul sub minimal» (cum îl numește Dl Dr. Urbéanu), este insuficient pentru a hrăni pe țaran.

E știut ast-fel că porumburile streine superioare ca calitate celor românești, nu au putut fi cultivate cu succes în țară la noi, fie că clima, fie că pământul țării noastre, fie că modul primitiv de cultură de la noi, nu le-a convenit.

D. Giaxa, calculând ingestele și părțile asimilate găsește că dintr'o cantitate de porumb conținând 117,6 materii azotoase, 64,4 grăsime și 618,6 hidrocarbonate se asimilează 87,6 materii azotoase, 64,4 grăsime și 561,4 hidrocarbonate, ceea ce ar da un număr de 2447 calorii.

Dacă dupe cum spune Voit, un om de 70—75 kg. are nevoie de 2810 calorii, ar rezulta că deși porumbul e suficient cantitativ, e insuficient însă calitativ, de oare-ce rămâne neabsorbit 18,4% din cantitatea ingerată.

După cum am văzut din această lungă expunere de teorii și experiențe zeștiji n'au putut determina modul cum produce porumbul Pellagra. Carii sunt prin urmare argumentele cu cari își susțin teoria lor?

Sunt următoarele :

1) Pellagra nu e cunoscută în localitățile unde porumbul se cultivă în bune condițiuni, cum e Italia-de-Sud, Mexic, Peru, Ecuator, etc.

2) In insula Corfu n'a existat Pellagra cât timp populația s'a hrănit cu porumb indigen bun ; ea s'a ivit însă de îndată ce s'a adus porumb din alte părți recoltat în condițiuni proaste.

3) Pellagra nu s'a ivit în familiile italiene în cari se făcea mămăliga în fie-care zi și se serveau de porumb bun, pe când ea a apărut în familiile în cari mămăliga se făcea odată pe săptămână și nu făceau

dinstincție dacă porumbul a fost bun sau rău. (Mira-
raglia).

4) Răspândirea geografică a Pellagrei corespunde
modului de întindere a porumbului.

5) Casurile sporadice de Pellagră observate în lo-
calități unde nu se consumă porumb, nu sunt de cât
niște afecțiuni pellagroide, nu o adevărată Pellagră.

6) Dacă mizeria sau vegetarismul singur e unica
causă a maladei, cum susțin antizeștiții, ar trebui ca
Pellagra să se ivească mai des la populația care se
hrănește mai puțin și mai rău; ar trebui să o găsim
în floare la Chinezii cari deși muncesc mai mult și mai
din greu ca orii și ce alt muncitor de pe fața pământu-
lui, nu se hrănește în 24 ore de cât cu un pumn de
orez fiert. Mai mult, ar trebui să o observăm la locui-
torii din mahalalele orașelor mari, unde e recunoscut
că mizeria e mai mare ca la țară și condițiunile hi-
gienice tot atât, dacă nu și mai proaste ca ale țara-
nului.

7) La noi în țară Dl. Dr. Antoniu a putut să pro-
ducă Pellagra la indivizii închiși la Dobrovăț, hrănin-
du-i cu făină de porumb stricată.

* * *

Cu ocazia discuțiilor asupra teoriei verderama,
Constantin Paul spune: «este o nenorocire pentru a-
ceastă teorie faptul că Pellagra se arată în părțile
unde nu se cultivă porumbul și la persoane cari în
viața lor nu s'au hrănit cu porumb».

Monselise pentru a controla experiențele lui Lom-
broso, a luat 3 calități din porumbul din comerț și
le-a supus analizelor chimice. Rezultatele sunt ur-
mătoarele:

Proba I-a, conținând porumb perfect, reprezintă
tipul unui aliment apt pentru alimentația normală.

Proba II-a, conținând porumb de o calitate mai
inferioară, poate de asemeni servi într'o alimentație
normală.

Proba a III-a, conținând porumbul cel mai stricat care se găsește în comerț, poate fi încă utilizat după ce va fi însă mai întâi curățit și aeresit.

Nici una din aceste probe nu seamăna însă cu porumbul artificial fermentat de Erba și Lombroso. Acest din urmă avea culoarea catelei arse, o odoare fetidă și prezenta o serie de caractere organoleptice, cari dupe cum spune Monselise, «ar fi făcut pe cel din urmă dintre cerșetori să prefere a muri de foame, de cât să guste din acel aliment denaturat».

În contra teoriei celor cari susțin că în bobul de porumb s'ar desvolta sub influența mucedineelor, o toxină e în contradicție cu chimia biologică, care a dovedit că fungile zimogene nu dau nici odată naștere la toxine; ele au o mare asemănare cu fermentația glucozei. Cu mucedineele de pe orez se fabrică un lichid fermentat ce se întrebuințează în comerț; în fermentația berei rolul malțului e îndeplinit tot de un mucedineu, Eurotium. În ce privește acuzarea că mucedineele de pe porumb ar produce Pellagra, am văzut că a căzut în urma experiențelor lui Lombroso, care a mâncat din aceste mucedinee și a făcut și injecții în sine cu ele fără nici un rezultat rău.

Landouzy, cel mai aprig antizeist, consideră Pellagra ca rezultatul unei inanițiuni treptate, unită cu diferite maladii cașectizante și mai ales cu miseria, fie ea fizică sau morală.

Gilbert și *Ferus* spun: «condițiile de miserie, de hereditate, etc., par a presida cu deosebire la dezvoltarea teribilei afecțiuni, care atinge exclusiv clasa săracă».

Depaul a expus înaintea societății de emulație din Paris, considerațiuni interesante asupra Pellagrei: Concluziile la cari a ajuns dânsul sunt următoarele:

- 1). Porumbul sănătos sau atins de verdet (verderama), nu este de loc cauza unică, nici cel puțin cauza principală a maladii;
- 2). Nu se mai ține astăzi compt de faptele cari

demonstră că Pellagra poate să apară la indiviții cari n'aū consumat nici odată porumb, de oare-ce în condiții cu mult mai generale trebuie căutate cauzele acestei maladii.

Pentru *Behier* Pellagra nu constituie o entitate morbidă, o maladie specifică. E pur și simplu o cașxie, o deteriorare lentă și profundă a economiei, consecința miseriei și a tuturilor cauzelor debilitante.

Hardy spune că Pellagra e datorită unor cauze debilitante cum e frica, alcoolismul, etc.

Cazenaie de Laroche spune că cauzele Pellagrei sunt complexe: mizeria, relele condițiuni igienice, oare-cari condiții climaterice și mai ales individuale sunt necesare pentru a da naștere maladiiei.

În congresul de la Geneva din 1881 D-rul Scheling spune că Pellagra ar fi o maladie paludică.

Medicii spanioli și în special Calmarza și Riedel din Madrid spun că Pellagra e datorită intoxicațiunii cu alcool preparat din cereale stricate. Numai așa se pot explica cazurile de Pellagra observate foarte des în provinciile: Madrid, Cuenca, la Basse, Aragonul, Burgos, Cudajara, Zamora etc., unde nu se consumă porumb.

La Viena s'aū făcut cercetări pentru a se vedea dacă alcoolul conține în adevăr vre-o substanță toxică ce, ar putea da naștere maladiiei. Neusser a emis părerea că precum solamina trece în alcoolul preparat din cartofi, tot așa trece și pricipiul toxic din porumb în alcoolul, care consumat fiind, ar da naștere Pellagrei. Toxina aceasta ar fi glicosidul numit *amigdalină*, care într'un organism cu alterații digestive s'ar descompune și ar da naștere acidului cyanhidric, otrava cea mai energetică. Am arătat însă argumentele pentru care nu se poate admite această teorie.

Bilod consideră Pellagra ca o maladie mentală.

În rezumat argumentele de cari se servesc anti-zeiștii în susținerea teoriilor lor sunt următoarele:

1). Cercetările lui Monselise aū arătat că porumbul stricat din comerț și cu atât mai puțin cel bun nu

conține nici o toxină ; nu putem prin urmare aduce porumbului o vină pe care n'o are.

2). Dacă porumbul stricat e unica cauză a maladii de ce nu se ivesce la toți cei ce se hrănesc cu el, mai ales în anii când recolta e proastă ?

3). Cum se explică faptul că în Italia cercetările au dovedit că cel mai mare număr de pellagroși era în comunele în cari nu s'a consumat nici odată porumb stricat și vice-versa.

4). Nu e adevărat că Pellagra nu există în localități unde porumbul se cultivă în bune condițiuni, cum e Italia de Sud, Mexic, Peru, de oare-ce și în aceste localități, deși mai rar, dar totuși se ivesce Pellagra.

5). Când zeștii făcând geografia Pellagrei arată că ea s'a arătat în scurt timp după introducerea porumbului, ei țin seamă de timp, dar nu și de loc. Așa «El Principado de Asturias» e una din provinciile cele mai sărace ale Spaniei, din cauza relei ei poziții geografice : solul e muntos, rău, neapț pentru cultură. De asemeni «Les Landes» din Franța e un șes băltoș, nisipos, între gurile riuilor Gironde și Adour, cu un subsol tare, argilos, neporos ; vegetația e săracă. În Italia de nord (Lombardo-Veneția) populația e deasă, miseria e mare. Cine nu știe că cel mai mare număr de Italieni, pe care mizeria îi face să se expatrieze, sunt din această parte a Italiei ?

6). Cum explică zeștii existența Pellagrei în localități depărtate de locurile de cultură ale porumbului și la persoane cari în viața lor n'au mâncat porumb ?

7). Dacă cazurile de Pellagră sporadică (cum o numește Landouzy) nu sunt cazuri de Pellagră adevărată, ci numai nise afecțiuni pellagroide, să ni se spună prin ce se deosebesce de adevărata Pellagră, de cine sunt produse și ce entitate morbidă constituie ?

8). La argumentul zeștilor că de ce Pellagra nu se ivesce la toți cei ce trăesc în miserie, la Chinezii,

la Irlandezi, antizeștii răspund că Pellagra e o maladie de gintă : numai popoarele de gintă latină sunt atinse de Pellagra.

9). Observațiile lui Miraglia, vin în ajutorul antizeștilor. În adevăr Miraglia, ȃic ei, constată că maladia se ivesce în familiile ce prepară mămăliga (polenta) odată pe săptămână și nu se ivea acolo unde era zilnic preparată ; dar nu se întrea b nimeni de ce făceau oare lucrul acesta? De plăcere? Nu de sigur ; numai mizeria ar fi putut să-i silească, fie pentru a nu perde un timp prea prețios, fie pentru a iconomisi puținul ce aveau.

* * *

O serie de autori, caută să contopească cele două teorii. Porumbul ȃic dănsii, și în special porumbul stricat, e cauza determinantă, dar nu singură a Pellagrei. Nici odată porumbul nu va da maladia pe un organism sănătos.

Bouchardat spune : « la misère prépare les sujets, l'insolation active le développement des accidents cutanés ».

D-l Profesor Felix în interesanta sa lucrare asupra Pellagrei (la pag. 52) spune : « cauza determinantă a Pellagrei este cu probabilitate intoxicația cu porumb stricat, mâncat sub formă de mămăligă. Principiul toxic nu e bine cunoscut ; mizeria fiziologică ar lucra ca cauză predispozantă ».

Pentru Neusser cauza predispozantă, fără care Pellagra nu poate lua naștere, ar fi o deranjare a funcțiunelor digestive, mai ales prin consumarea băturilor alcoolice.

Pentru D-l Profesor Babeș, toxina din porumb lucrează prin diferite căi și mecanisme variate ; e însă necesar, pentru ca Pellagra să se producă, o prealabilă predispoziție, fie congenitală (anomalii în măduvă) fie câștigată (prin alcoolism, impaludism). De accia Domnia sa definesce Pellagra din punct de vedere etiologic: Este o asociație de stări cașectice, alcoolismul,

impaludismul, mizeria și altele, prin care se naște o predispoziție, creând o sensibilitate particulară a organelor, în special a pielii și a mucoaselor; așa în cât acestea prin acțiunea luminei solare pe de-o parte, iar pe de alta sub influența substanțelor toxice din porumbul avariata, ar cauza primele manifestațiuni ale maladiei. Tot cauzele create prin aceste stări cașectice face posibilă invasiunea posterioară a microbilor în piele; rezistența organismului scade treptat și încet încet apariția perioadei terțiare a maladiei se face.

Bilod spune: «nu mai neagă nimeni că cutare maladie slăbește organismul; să ni se probeze însă că aceea maladie dispune la Pellagra».

Dacă pentru ca Pellagra să ia naștere ar fi necesar un teren pregătit, ar trebui ca toți pellagroșii să fie și paludici sau alcoolici sau cașectici. Observațiile clinice au arătat că sunt cazuri și poate cele mai numeroase când Pellagra se ivesce la indiviđi a căror stare generală e înfloritoare și nu sunt nici impaludați, nici alcoolici. *Lombroso* citează un caz în care un pellagros cântărea 86 kilograme; *Calderini* din 1005 pellagroși a găsit 491 (aproape jumătate) cu un aspect înfloritor.

Dacă paludismul și alcoolismul ar fi factorii cari prepară terenul, după cum au susținut Profesorul *Kalinderu* și D-nul Profesor *Babeș* ar trebui ca Pellagra să fie mai mult răspândită în localitățile unde se consumă mai mult alcoolul și acolo unde bătue mai mult paludismul, ceia-ce în realitate nu se întâmplă.

Cercetări îndelungate făcute în un îndelungat șir de ani în serviciul medical al Spitalului Filantropiei de către D-nul Profesor Dr. *Măldărescu*, șeful serviciului au avut rezultatul următor:

- a) Cea mai mare parte din pellagroși căutați în serviciu n'au gustat cu anii băuturile alcoolice, fie din sobrietate, fie din cauza lipsei complete de mijloace;
- b) Pellagroșii examinați în mod minuțios atât în ceia-ce privesce anamneza, cât și în manifestațiunile

ce le prezintă, sunt cu deosebire lipsiți de fenomene
ce ar putea fi atribuite intoxicațiunei paludice.

* * *

O teorie mai nouă care s'a încercat a elucidă etio-
logia Pellagrei e teoria microbiană.

Cuboni descrie un microorganism pe care-l numește *bacterium maidis*. Acest microorganism s'ar dezvoltă pe grăuntele de porumb alterat și rezistând la temperatura febrei ar fi introdus în stomach unde se înmulțește, și prin toxinele lui ar da tulburările gastro-intestinale la început și treptat treptat cele-alte tulburări. Acest microorganism s'ar găsi în tot-d'una în scaunele pellagroșilor. Heider în 1888 spune că a găsit și el acest microorganism și descrie chiar proprietățile narcotice și paralizante ale toxinei produsă de acest microb.

Pallau controlând cele spuse de *Cuboni* spune că a găsit în adevăr în porumbul alterat un microorganism care ar fi *bacterium maidis* al lui *Cuboni*; dar nu l'a putut găsi și nici cultiva vre-o dată din scaunele pellagroșilor.

Majochi a descris de asemeni un schizomicet pe care l'a găsit pe porumb; dar căutându-l în sângele pellagroșilor nu l'ar fi mai găsit sub aceeași formă.

În țară la noi D-nul Dr. Bocescu în teza sa inaugurală din 1890, făcută sub conducerea d-lui Prof. Socor de la Iași, spune că făcând culturi din sângele, saliva și excrementele a doi pellagroși, a găsit mase enorme de coci, dispuși în grămeți, în lanțuri sau ca mono și diplococi. A mai găsit în sânge și salivă, foarte rari însă, nise bacili.

D-ra Dr. Elena Manicatidi spune în teza sa inaugurală (de la 23 Iunie 1900) că a găsit la punctul de inserție a bobului pe știulete nise puncte negre, pe cari muindu-le în puțină apă, exprimându-le pe o lamelă și colorându-le, a vădut mase mari de microbi, ca nise culturi. Culturile făcute din aceste mase pe diferite medii i-a dat două feluri de microbi: unul ce

face coloniile albe pe agar și altul cel pe agar pe localii. Cel dintâi ar fi identic cu bacilul mesentericus sau al cartofului.

Caracterele maladiei nu corespund însă unei maladii infecțioase spune tot D-ra Dr. Manicati (pag. 89) prin înmulțirea microbilor în organism ar trebui ca și maladia să meargă crescând să nu se amendeze. «Evoluția boalei și mai ales anatomia patologică vorbesce contra unei infecțiuni și pentru o intoxicație». Pellagra se amendează odată cu schimbarea regimului întocmai ca și intoxicațiile cu mercur, alcool, etc.

Inainte de a trece la expunerea cercetărilor noastre asupra etiologiei Pellagrei să vedem ce alte cauze au mai fost arătate ca având vre-un rol în geneza acestei maladii ?

Hereditatea. Cazenave de Laroche într'una din ședințele Academiei de Medicină, după ce stabilește că Pellagra se ivesce une-ori la unii indiviđi bogați, dar născuți din părinți săraci, conchide că este o maladie absolut hereditară ca și tuberculoza.

Lombroso spune că a observat la descendenții pellagroșilor o conformație vicioasă, o îngroșare a pereților craniului și a oaselor feței, care amintesc figura Mongolilor, o brachicefalie exagerată, ori dolichocefalie, trunte oblică și dese-ori asimetria figurei.

D-nul Profesor Babeș spune că a aflat în sistemul nervos unele anomalii congenitale ereditare, cari ar constitui după Domnia-sa stigmatul dispoziției hereditare.

D-nul Profesor Theodori încă din 1858 admite hereditatea în Pellagră.

După alți autori copiii pellagroșilor ar moșteni numai o rezistență vitală mai diminuată și ar fi prin urmare mai predispuși a căpăta maladia.

Predispoziția individuală (idiosincrasia) ar juca după D-nul Profesor Felix un mare rol. Așa s'ar explica de ce numai unii din membrii aceleiași familii capăta Pel-

lagra, pe când cei alți nu, deși condițiunile de traiu de hrană sunt aceleași.

Sexul : După unii autori femeile ar fi mai des atinse de Pellagră din cauză că pe lângă munca câmpului pe care o fac alături cu bărbatul, mai sunt slăbite și de lăuzie și alăptare. Dacă serviciile de spitale ar da un număr mai mare de bărbați pellagroși cauza ar fi că mai des vin bărbații la spital decât femeile, căroro le vin greu să-și părăsească casa și copiii.

Etatea : Pellagra se arată la toate etățile excep-tând pe copiii cari sug, ceia-ce e un argument mai mult în favoarea celor ce susțin că Pellagra e de natură alimentară. Totuși unii autori spun că copiii ar da un mai mare contingent de pellagroși.

Profesia : Țăranul plătesce aproape exclusiv tot tributul Pellagrei : rar se observă la oamenii săraci cu alte profesii și mai rar la cei bogați.

Anotimpurile : S'a spus că au mare influență asupra dezvoltării Pellagrei. Asupra acestei chestiuni vom reveni.

Urmărind cu atențiune seria argumentelor, fie zeiste fie antzeiste, pentru a fi imparțiali, trebue să recunoaștem că și din o parte și din alta sunt argumente ce n'au putut fi încă doborâte.

După antezeiști Pellagra e o maladie particulară ginteii latine, ivindu-se din cauza miseriei în populația săracă, indiferent de faptul dacă se servește sau nu de porumb bun sau stricat, și unul și altul fiind lipsiți de vre-o substanță nocivă. De aceea ea se observă și în localități unde porumbul nu se cultivă și la persoane cari n'au mâncat porumb în viața lor, dar cari îndeplinesc condițiile de miserie, cașexie, etc.

Trebue să recunoaștem că zeiștii uu au putut până acum să răspundă la următoarele două întrebări foarte importante ale adversarilor lor :

1) *Dacă cazurile de Pellagră numite de Landouzy sporadică sunt numai nisce stări pellagroide, de cine sunt produse și ce entitate morbidă constituie ele ?*

2) De ce cazurile cele mai numeroase de Pellagră s'au observat în Italia de nord în comunele unde nu s'a consumat porumb stricat și la persoanele ce nu s'au servit de porumb stricat?

3) Dacă porumbul e cauza Pellagrei în ce mod lucrează el. Prin paraziții din bobul de porumb? Prin toxinele acestora? Prin toxine dezvoltate prin descompunerea porumbului? Ca insuficient alimentar?

* * *

Dacă mizeria singură ar da naștere maladiei, admitând că Pellagra e o maladie de gîntă, de ce nu apare oare la Sicilienii și la Sardinienii pe o scară mai întinsă când e recunoscută mizeria cea mare a acestora, când e știut că luni întregi nu se hrănesc de cât cu smochine? De ce apoi maladia nu apare la acei din călugăriii sau călugărițele noastre cari din fanatism religios țin regimul vegetarian și nu mănâncă carne de câte 20—30 ani? De ce maladia nu se observă la locuitorii mahalagii ai orașelor, cari trăesc de multe ori în mai mare mizerie de cât țărani și muncesc, dacă nu mai greu, tot atât de greu ca și ei?

Dacă porumbul ar fi cauza maladiei cum lucrează el?

Determină oare porumbul Pellagra prin fungi? Dar am vădit că Lombroso a dovedit că sunt inofensivi! Dați acești fungi toxine? Ar fi contra legilor de Chimie biologică. Ar da toxine prin descompunere? Monselise a arătat însă că nu se găsește absolut nici o toxină în porumburile din comerț. Prin amigdalina lui Neusser? S'a arătat că nu. În rezumat determină oare porumbul stricat maladia? Majoritatea zeistilor, deși nu pot preciza cum, spun că da.

Dar atunci ne am zis noi: *Dacă porumbul stricat este cauza maladiei trebuie să existe un strâns raport între consumarea acestui porumb stricat și Pellagra. Numărul pellagroșilor va trebui să crească în anii când cultura porumbului s'a făcut în proaste condițiuni și să dească în anii buni.*

Cercetând statisticile pe mai mulți ani, statistice făcute de D-l Profesor D-r Felix, am constatat că numărul pellagroșilor a mers mereu crescând. De unde în anul 1888 numărul pellagroșilor era de 10.626 în 1899 ajunge la cifra de 30.637 și în 1903 se evaluează numărul lor la peste 40 de mii !

Cercetând pe de altă parte observațiunile culese și publicate în diferite teze și publicațiuni, iată de asemenea care a fost rezultatul :

1) *Teza D-lui Dr. Ioan Iliescu din 20 Iunie 1901.* Domnia sa culegând o serie de observațiuni prin diferite comune din județele Ilfov și Vlașca, ne spune mai înainte de a începe seria observațiunilor cele ce urmează.

«E de notat că porumb stricat n'am văzut. Mi s'a spus că aũ fost anii, mai ales în timpul din urmă, când recolta a fost *insuficientă cantitativ, nu calitativ*. Porumb stricat n'a fost însă foarte de mult», (pag. 68).

În cele 25 de observațiuni nu găsim notată alimentația cu porumb stricat.

2). *Teza Domnișoarei Dr. Elena Manicatidi :* Serie de 7 observațiuni; la 2 din ele nu găsim notat : la cele-l'alte 5 găsim : uzeaza de mălai de care găsesce ; de mălai prost ; de mălaiul cel mai ieftin ; de mălaiu când mai bun când mai rău ; mămăligă dilnică preparată asociată cu alte alimente. Numărul total al cazurilor culese de D-ra Dr. Manicatidi e de 258. În toate aceste cazuri său în cea mai mare parte din ele de sigur D-ra Dr. Manicatide nu a găsit că porumbul stricat ar fi fost cauza maladiei : ceia ce mă face să cred lucrul acesta e că D-ra Dr. Manicatidi spune (la pag. 83) : «Rare ori se găsesc țărani cari să spună cu inima deschisă că se alimentează rău. Un fel de amor propriu îi oprește să spună adevărul. Ei spun că aũ porumb bun, bine păstrat la uscăciune ».

3). *Teza D-lui Dr. Al. Șutzu din 14 Iunie 1900 :* Serie de 9 observațiuni. La nici una nu găsim notat consumarea de porumb stricat.

4). *Traité de la Pellagre par le Dr. I. Antoniu din*

1887. O serie de 58 de observațiuni foarte interesante. La 22 găsim notat că bolnavii s'au servit de mămăligă sau terciu *preparate în cele mai multe cazuri* (autorul o spune) *din făină foarte bună; numai în trei cazuri găsim notat porumbul stricat*, în trei cazuri din 58 și cu toate acestea autorul susține că porumbul alterat prin verdet e cauza maladiei!

Noi de asemenea în nici una din observațiunile noastre n'am găsit că porumbul stricat ar fi servit în alimentație.

Am vădut apoi că și în Italia numărul pellagroșilor era mai mare în comunele unde nu se consumase porumb stricat.

Pe de altă parte găsim o strânsă legătură între Pellagră și cultura porumbului: Așa în Toscana apare la 10—20 ani după introducerea porumbului (1762—1792); în Piemont în jumătatea secolului al XVIII s'a introdus porumbul și Pellagră apare înainte de sfârșitul secolului; în Mantua în 1817 se introduce porumbul și puțin în urmă apare Pellagra. La noi porumbul s'a introdus la finele secolului al XVII-lea în Muntenia, sub domnia lui Șerban Cantacuzino și la începutul secolului al XVIII-lea în Moldova sub Niculae Mavrocordat și pe la 1830 e semnalată Pellagra.

Lombroso constată că numărul pellagroșilor în Italia e proporțional cu cantitatea de porumb consumată. Așa în Sesto cu 3700 locuitori sunt 700 pellagroși și consumă 1,500,000 kgr. porumb, pe când Casarsa, cu același număr de locuitori, dar care nu consumă de cât 800,000 kgr porumb, are numai 90 de pellagroși.

Dacă însă am avea în vedere legile fiziologice am vedea că un aliment fie chiar destul de hrănitor, *consumat însă în mod exclusiv*, saturează organismul și nu mai corespunde cerințelor de reparațiune ale organismului. Consecința va fi o slăbire neîncetată a organismului, începând bine-înțeles cu aparatul care va munci mai mult, care consumându-se mai mult, va avea mai multă nevoie de reparațiune. Și acest aparat

va fi în mod neîndoios, cel nervos, de unde și primele și cele mai grave simptome vor veni din partea lui.

Dacă am adăoga apoi că porumbul în general este un aliment departe de a corespunde trebuințelor organismului, că e insuficient alimentar, ne dăm și mai lesne seama de ce dă naștere maladiei cu atât mai iute, cu cât e mai exclusiv întrebuințat.

Mai e de remarcat că, majoritatea pellagroșilor sunt oameni săraci, oameni cari nu pot adăoga și alte alimente, pe lângă mămăligă, la hrana zilnică și cari își consumă în același timp forțele în cele mai grele munci. Dacă găsim pe ici-colea câte un caz izolat de Pellagră la oameni așa diși bogați, nu ne miră de loc. Acești oameni sunt în general din aceia cari preferă să moară de foame pe sacul cu bani de cât să cheltuiască din ei, și cari se mulțumesc cu o hrană ori care ar fi ea, care să le umple stomacul, dar nu se gândesc de loc la apelul organismului, care cere material de înlocuire, de reparație. Chiar cei cari dau aceste exemple recunosc că au avut aface cu oameni cari din avaricie se hrăneau cu făină de porumb ca fiind mai ieftină.

Să vedem însă care e modul de a-și îngriji de hrană și de viață a țaranului nostru.

Ori-cine și-a dat osteneală să studieze cu deamănuntul și de aproape, nu de la oraș lucrurile acestea, a putut să observe lucrul următor:

Imediat ce porumbul a fost cules și curățat de frunze, e lăsat câte-va zile pe câmp, dacă e timpul bun ca să-l bată vântul și să-l usuce; în timpul nopței e acoperit cu coceni de porumb așezați în formă de glugă, precum și cu frunze pentru ca roua să nu-l ude; e adunat apoi și pus în pătule ca să se usuce. Aceste pătule contrariu credinței multora, nu sunt atât de rele pe cât se crede; n'or fi sistematice, se poate; dar sunt bune și folositoare. Nu e atât de prost țaranul nostru, cum e crezut în general, ca să-și încredințeze produsul muncii lui, singura lui nădejde,

întâmplărci, nu. E de notat apoi că același fel de pătule, în care, în trecut fie dis, porumbul se usucă foarte bine, se găsește la toți țărani; ar trebui prin urmare ca tot porumbul stricându-se, toată lumea dintr'o localitate unde timpul a fost rău, sau cel puțin cea mai mare parte din locuitori, să se îmbolnăvească de Pellagră, dacă porumbul stricat ar fi cauza maldiei, ceia ce însă nu se întâmplă.

Când porumbul e uscat, țaranul își alege porumbul și apoi îl bate. Vinde ce are de prisos și opresce cât crede că e necesar pentru el și familia lui până la recolta nouă. Pentru vânzare el seamănă tot-d'auna *pâne albă*, (grâu, secară, orz, ovéz) care știe că se vînd cu preț; nici odată însă porumb, care-l aduce câștigul cel mai mic.

Acest porumb, bine copt, bine uscat, va fi treptat-treptat măcinat și va servi ca hrană țaranului și familiei lui până la o nouă recoltă, și deși nu e stricat de loc totuși poate da naștere maldiei dacă va fi în mod exclusiv consumat.

Câtă importanța are variația în alimentare se poate vedea și din cele ce urmează:

În mahalele orașelor trăesc foarte multă lume săracă, care mănâncă mămăligă. Această mămăligă e de cele mai multe ori făcută din porumb de cea mai proastă calitate. De ce oamenii aceștia nu capătă Pellagră, sau de ce n'o capătă mai des cel puțin, când știut e, că mizeria printre ei pe lângă că e mai mare ca la țărani, apoi și mediul în care trăesc e mult mai nehygienic, mai infect.

Cauza e că mahalagiul, ori cât de sărac ar fi nici odată nu întrebunțează pentru alimentarea lui în mod exclusiv porumbul. Branza, măslinile, carnea, pescele, etc. și atâtea alte alimente puse la dispoziția lui cu prețuri mici precum și alternarea mămăligii cu pâne, fac ca Pellagră să nu'i atingă și pe ei.

Dacă porumbul consumat exclusiv, ar fi cauza Pellagrei, au dis unii autori, atunci cauza aceasta a exis-

25.4.12

tat de când există și porumbul ; de ce maladia nu s'a întins mai de mult și de ce merge crescând într'un mod atât de îngrijitor ?

Intrebarea aceasta e dreaptă și nu s'ar putea răspunde la ea dacă țaranul român (căci mai ales pe el l'am avut noi în vedere) ar fi dus tot-d'a-una acelaș fel de viață. Viața pe care o ducea țaranul înainte diferă mult de cea actuală.

Mai nainte vreme românul era păstor, crescător de vite și lucrul acesta e îndestul de cunoscut. Turcii știaū că nicăeri nu vor găsi vite frumoase ca în țara românească. De aceea ei cereau «characiū» de vite, țaranul nu făcea agricultură de cât în mic cât 'i era necesar ca să trăiască el și cu ai lui. Imprejurările 'l sileau să facă așa, căci de veneau Turcii Tătarii ori alți dușmani, de care țara noastră a avut destulă parte, putea lesne să-și mearse turmele încotro voia și să le ferească ; semănăturile însă, le pustia dușmanul. Forțamente și hrana lui era deosebită : laptele și produsele lui, păsările domestice, ouale, etc. formaū principalul.

Astăzi însă lucrurile s'au schimbat : Țaranul stabilindu-se ne mai fiindu-i teamă că i se va distruge rodul muncii lui, s'a lăsat de păstorie și a devenit agricultor. Ca probă e degenerarea rasei vitelor. Hrana și-a schimbat-o de asemeni după noua lui situație ; a devenit din ce în ce cu voe sau fără voe mai vegetarian. Pe de altă parte o nouă schimbare a survenit în obiceiurile lui. Pe când înainte plătea birul către posesorul moșiei, fie în produse, fie în muncă, odată cu improprietărirea lui lucrurile se schimbă ; el trebuie să plătească în bani către stat și ca să-și procure bani, vinde, fără să stea la îndoială, tot ce e de vândut : vite, paseri, produse și nu-și oprește decât strictul necesar. Cu cât așa disa civilizație pătrunde la sate, traiul lui devine mai greu. Mii de negustorași ovrei, greci, bulgari, lipoveni, etc. se năpustesc pe la sate ca lăcustele luându-i paserile, untul, brânza și pâna și

cel din urmă ou din cuiabar, în schimbul vâpselelor de obraz, a portretelor tuturilor țarilor ruși și a familiilor lor, a unor caricaturi poreclite icoane, etc. lipsindu-se singura hrană mai bună ce-o avea. În multe locuri am văzut chiar satul întregarendându-și oile și vacile unor fabricanți străini de brânzeturi, pentru sume de nimic, în schimb ce aceștia trag profituri enorme.

Față de situația lui ce zilnic devine mai grea, țăranul nepăsător și vesel de altă dată, nu știe ce să se mai facă. E întocmai ca un om bogat care risipindu-și averea fără grijă se trezește într-o zi că n'are ce să mănânce și nu știe de ce s'ar putea apuca. Țăranul deprins cu munca ușoară de altă dată, când era de ajuns să sgărie cu grapa pământul virgin și să semene porumbul, acum trebuie să muncească din greu, să muncească mereu, să sape adânc același pământ, pe care nu l'a economisit, nu l'a îngrijit și acum nu-i mai produce. Grijă, nesiguranța și pentru el și mai grea muncă ca a câmpului, căci nu e deprins cu munca prea distrugătoare a gândurilor. De aceea de un timp începe numărul neurastenicilor ce ne vin de la țară crește mereu. Chiar Pellagra se arată mai des cu manifestări nervoase chiar de la început. D-nul Dr. Antoniu în «*Traité de la Pellagre*» spune: «am observat că în localitățile unde populația e mai simplă și primitivă, unde a rămas în adevăr rustică și Pellagra e mai clasică» (pagina 193).

De aceea și țăranul nostru, departe de a fi orgolios, laudăros, din contra e timid, temător. Nici odată țăranul român când îl întrebi dacă rodul câmpului s'a făcut în abundență nu-ți răspunde «da, s'a făcut», ci, «s'a făcut nițel» «s'a făcut o lecuță»; e gata să se plângă ori-când, să se laude nici odată. Nici odată n'ar ascunde când nevoia l'ar sili să mănânce porumb ne-copt, stricat. De ce prin urmare i-am atribui peste defectele ce are altele!

În rezumat: pe când odinioară hrana țăranului

era mult mai variată și mai hrănitoare, ea s'a restrâns și tinde din ce în ce a se mărgini mai mult la mămăligă, căreia abia i se asociază câte-va vegetale. Și cu cât această restrângere va fi mai mare, cu cât prin urmare mămăliga va predomina mai mult în alimentația zilnică, cu atât Pellagra se va arăta mai ușor, distrugând în același timp forța de rezistență a țaranului la cauzele morbide, puterea lui de proliferare, energia lui la muncă și intelectul lui. Urmașii lui vor degenera treptat treptat, rămânând nise umbre doar ale vigurosului popor, care s'a opus cu tărie secole întregi năvălirilor barbare, influențelor distrugătoare a diverselor ginți străine ce-l înconjoară, păstrând cu sfințenie numele și origina lui romană.

Și după cum o spune într'un mod atât de magistral D-nul Profesor Dr. Măldărescu în lecțiunile sale clinice «Principii economice care trebuie să călăuzească direcțiunea ce trebuie a se da hranei țaranului, trebuie să tindă a suprima porumbul din hrana lui și să fie înlocuit prin grâu: fie care țaran să aibă în casa sa un cuptor de pâine de grâu».

Lucrurile rămânând în starea în care se găsesc astăzi, numărul pellagroșilor se va înmulți cu o iuteală extrem de mare, ca și până acum și Pellagra va continua a face ravagii, precum făcea altă dată Ergotinismul în toată Europa, din cauza alimentării exclusive cu secară.

* * *

De ce maladia apare primă-vara?

S'ar. părea că răspunsul e foarte greu de dat. Inșă trebuie să ne asigurăm mai întâi dacă maladia apare într'adevăr primă-vara sau numai unul din simptomele maladiei: eritemul?

Pentru noi maladia poate ca să apară în ori și ce anotimp, atunci când maladia poate să învingă rezistența organismului. Astăzi când știut e că maladia poate să apară și să-și urmeze cursul ei până la distrugerea completă a individului, fără ca

eritemul să apară, de ce am aștepta ivirea acestuia pentru a pune diagnosa!

Dacă manifestațiunile pelagroase sunt mai intense primă-vara, cauza e că atunci e timpul când țaranul după un period relativ de odihnă și reîncepe munca lui cea grea, și se hrănește mai puțin variat ca ori când; primă-vara e periodul când țaranul consumă mai multă mămăligă pentru a suplini lipsa altor alimente, cari în alt anotimp nu-i lipsesc.

În ce privește apariția eritemului pellagros primă-vara și dispariția lui cu cât toamna se apropie, țin să notez că nu e singurul, care are acest caracter. Există și o altă afecțiune, a cărei origină e dupe autorii o tulburare în glandele digestive și care apare primă-vara și dispare cu cât toamna se apropie: această afecțiune e *Efelidele* (pistruele).

Experiențe numeroase au arătat că eritemul pelagros poate apărea și pe părțile ferite de razele solare, precum și la indivizi închiși. (Experiențele D-lui Dr. Antoniu). De acea credem, că în condițiuni mai generale trebuie căutată cauza lui.

Am spus că mulți din autori sunt de părere că mizeria și toate cauzele debilitante predispun pe individ la Pellagră. Dar precum spune Bilod: *«nimeni nu neagă că unele maladii produc debilitatea, astenia, etc.; trebuie însă dovedit că ele predispun la Pellagră»*.

Căutând să ne dăm seamă de cauzele debilitante, ce ar predispuce la Pellagră, am avut în vedere felu maladiiei. O maladie în care e recunoscut că sistemul nervos e cel întâi și în mod constant atins, de sigur că se va ivi la persoanele cu un sistem nervos slăbit. În observațiunile noastre am găsit dese ori supărări mari, griji neobicinuite; Hardy notează frica ca cauză ce ar fi dat naștere maladiiei; Bilod face din Pellagră o maladie nervoasă chiar. Noi fără a merge atât de departe recunoaștem cauzele debilitante ale sistemului nervos ca singurele capabile a predispuce la Pellagră.

TRATAMENTUL

Tratamentul Pellagrei e profilactic și medical. Acest din urmă nu poate fi dat din nenorocire de cât unui număr cu totul neînsemnat de bolnavi.

Tratamentul Profilactic are o mare importanță. În această privință iată ce spune eminentul nostru Profesor Domnul Dr. Măldărescu în lecțiunile sale clinice: «Din moment ce *alimentarea exclusivă cu porumb*, fie alterat necopt sau de bună calitate, duce de sigur la Pellagră, după cum făina din secară ca alimentație exclusivă ducea la Ergotism, care făcea atâtea ravagii în Europa, singurul remediu, ce ar tăia rădăcina, e înlocuirea făinei de porumb prin cea de grâu. Astăzi un popor care cere a fi viguros, puternic, prolific, cu un intelect superior, energie, muncitor, cu o viață medie, lungă și rezistent cauzelor morbide trebuie să fie bine hrănit. Numai pâinea de grâu e considerată astăzi ca îndeplinind condițiunile unei alimentări bune, suficiente și bogate în principii hrănitori».

Prin urmare principiul economic care trebuie să călăuzească direcțiunea ce trebuie a se da hranei țaranului, trebuie să tindă a suprima porumbul din hrana țaranului și a fi înlocuit prin grâu. Fie-care țaran să aibă în casa sa un cuptor de pâine de grâu».

«Numai români, locuitorii câtor-va provincii italiene și spaniole și a câtor-va districte din Transilvania, au mai rămas cu o hrană exclusivă cu porumb și de aceea sunt bătuiți de Pellagră».

«Faptul că câte-va cuptoare instalate în unele comune remediază momentan răul, demonstrează cât de adevărate sunt cele spuse mai sus».

Ideile acestea sunt cu totul remarcabile din punctul de vedere practic, adică a ușurinței cu care pot fi puse în practică. *Bucătăriile economice și Locandele Sanitare* ar aduce, tot în această ordine de idei, un folos real mai ales în localitățile bătuite mai mult de Pellagră.

Asilele de Pellagroși ar fi folositoare în localitățile unde pellagroșii sunt prea împrăștiați pentru a se putea folosi de instituțiunile de mai sus.

Tratamentul Medical constă în primul rînd în a ridica forțele bolnavului prin medicamente eminentemente tonice și a se combate în același timp simptomele acuzate de bolnav. Lombroso și alții au preconisat ca reconstituant preparatele arsenicale. Contra diareei opiaceele. Ferachia pentru a combate vertigiurile, etc., face venesecția, ca și în alte intoxicațiuni și spune că rezultatele ar fi foarte bune; în contra hipopepsiei și hypoclorhidriei a făcut spalături de stomach cu apă sărată și a oprit alimentele albuminoide.

D-1 Dr. Talașescu, plecând de la idea că maladia e datorită acumulării toxinelor în organism a obținut rezultate bune prin injecțiuni de ser fiziologic (5—7 ‰ clorur de sodiu), cari ar fi cel mai bun depurativ al toxinelor organismului.

În serviciul Domnului Profesor Doctor Maldărescu tratamentul instituit pe care-l voi descrie mai jos, pentru a nu mai reveni asupra lui la fie-care bolnav în parte, are de scop:

- 1). Să ridice starea de depresiune a bolnavului;
- 2). Să se calmeze simptomele acuzate de bolnav.

Medicamentul pe care D-1 Profesor Dr. Maldărescu îl preconizează ca un specific al Pellagrei e *Strichnina*. Prin vasoconstricția ce produce, accelerează circulația generală și mai ales a măduvei, producând o acțiune principală pe calea de eliminare; rezultatul, afară de acțiunea generală, e o modificare a țesuturilor și în special a peleii de unde consecutiv vindecarea eritemului pellagros.

Modul de administrare e prin injecții subcutanate de la 2 miligrame — 1 centigram de ce zile consecutive.

Dacă organismul e slab se face și câte o injecție zilnică de Cacodilat de sodiu 0,05 centgr., și dacă e febril, i se dă câte 0,50 centgr. specific antifebril.

Bolnavul ia un purgativ la intrarea în serviciu.

în ziua a 2-a începe tratamentul cu strichnină și cacodilat de sodiu ; pe lângă acestea face zilnic băi calde. Contra eritemului pellagros se fac onchii frecvente cu pomadă de Lanolină și Vaselină.

Când are tulburări grave gastro-intestinale și ușoară febră, i se ordonă regimul lactat. Mai târziu se dă bolnavului regimul ordinar carneu.

Sub influența acestui admirabil tratament moralul bolnavului se ridică foarte iute. Devine mai vioiu, mai impresionabil, răspunde mai precis ; în zilele următoare diarea dispăre. Tulburările cutanate se modifică treptat : mâncărimea și usturimea încetează, procesul eritematos se limitează și desquamația se face iute, lăsând în loc o colorație roză închisă a pielii, care dispăre însă complet.

OBSERVAȚIUNI

OBSERVAȚIA I-a

Ion Pavel, de 48 de ani, din comuna Tăriceni, județul Prahova, muncitor plugar. A intrat în serviciu în ziua de 15 Maiu 1903.

Antecedente hereditare: fără importanță. Părinții lui au murit de mult, abia-î ține minte.

Antecedente personale: Nu ține minte să fi fost bolnav vre-o dată de ceva. N'a suferit de sifilis. Nu bea alcool decât la «dile mari» câte puțin. Acum 2 ani a avut o mare supărare: având pământ puțin (numai două pogoane) și fiind sărac a lucrat la un proprietar tot anul și acesta în loc să-î plăteacă pentru munca lui, l'a alungat în miez de iarnă. În primă-vara următoare au început să-î ține urechile și să i se pue o ceață pe ochi; avea dese-orî amețeață și slăbiciune de picioare, nu-l țineau picioarele: simțea dureri și furnicătură prin membre. Aceste fenomene le-a avut de atunci mereu și au mers crescând până în prezent, când simțindu-se slăbit de tot a intrat în spital. De vre-o lună are și diaree și i-a ieșit părleală pe față și pe mâini.

Porumbul a fost bun în satul lor. În 1902 s'a făcut mai puțin, dar n'a fost stricat. N'a mâncat nici odată porumb stricat. La proprietar însă li se da ca aliment numai mămligă goală.

În sat sunt multe femei pelagroase.

Starea prezentă. Bolnavul bine constituit. Trist. E înșurat; are 5 copii și nici unul nu e bolnav de Pellagră. Manifestațiunile cutanate întinse. Un eritem de o colorație brună roșcată ocupă umerii obrazilor, nasul, fruntea, dosul mânelor până la marginile cubitală și radială în lături și trecând în sus dincolo de articulația pumnului, precum și dosul picioarelor. Tegumentele sunt în aceste părți îngroșate; desquamație se face mai ales pe mâni și picioare în mici lambouri.

Are și diaree de vre-o lună din care cauză se simte și mai mult slăbit. «Țarde inima după lucru, dar nu poate». Simte un nod în gât, care-l astupă și dureri de mijloc. Urechile îi ține într'una; pe ochi i se pune des ceața. Amețește.

Organele toraco-abdominale normale. Reflexele exagerate. Urina n'are albumină.

Sub influența tratamentului bolnavul merge iute spre vindecare și la 28 Maiu 1903 părăsesce serviciul complet vindecat.

OBSERVAȚIA II-a

Gheorghe Crăciun, de 20 de ani, necăsătorit, din comuna Singureni, județul Ilfov. Muncitor plugar. Intră în serviciu în ziua de 8 Iunie.

Antecedente hereditare. Tatăl său e mort; nu știe de ce. Mama sa trăește, e slabă, nu poate munci, căci n'are putere; suferă de un nod în gât, care-l astupă respirația. Mai are un frate și o soră mai mici.

Antecedente personale. A fost sănătos în tot-d'auna; «n'a avut nici măcar friguri». De doi ani de zile se simte mai slab; are amețeală și dureri de cap și une-orî și de șale. Astă toamnă l-a scris pentru armată. *De atunci e mereu trist și îngrijat.* Ce se vor face mama și fratele și sora lui, al căror unic sprijin este, dacă-l ia în armată, e gândul ce-l frământă într'una. În primă-vara anului acesta se simte mai slab ca în tot-d'auna; obosese numai de cât; pe lângă aceasta i-a mai apărut și părleala.

Nu bea băuturi alcoolice.

Alimentația de care s'a servit a fost mămăliga, și foarte rar fasole, urzici și alte vegetale; brânza, laptele, ouele și paserile le vinde. Porumb stricat nu e pe la el.

Starea prezentă. Bine format, voinic, însă trist, gânditor. Un eritem de culoare brun-palid îi acopere fața dorsală a mânelor și a picioarelor precum și umerii obrazilor. Vede și aude bine. Are o salivă abundentă, un gust sărat în gură. Nu are diaree.

Gingiele puțin tumefiate, nu sângerează. Papilele limbei nu sunt hipertrofiate. Cordul și pulmoni normal. Nimic de asemenea din partea organelor abdominale. Urina nu conține albumină.

A doua zi după intrare i se încep injecțiunile cu strichnină, băile și oncțiunile cu pomadă cu lanolină și

vaselină. Exfoliația se face repede; starea generală se îndreptează și bolnavul părăsește serviciul în ziua de 20 Iunie complet vindecat, după ce mai întâi i se recomandă regimul ce trebuie să-l urmeze pentru a nu-î reveni boala.

OBSERVAȚIA III-a

Ion Nedelcu, de anî 76, căsătorit, din comuna Afumaș, județul Ilfov, intră în serviciu în ziua de 5 Iulie.

Antecedente hereditare fără însemnătate.

Antecedente personale. A suferit din copilărie de pojar și de friguri în mai multe rînduri. Copii n'a avut. E om sărac; n'are pămînt a lui propriu. Se servese în alimentație-mai mult de mălaiu pe care-l cumpără. A uzat de băuturile alcoolice.

E bolnav de vre-o trei, patru anî. Are o vijietură de urechi care i-a apărut acum patru anî pe primă-vară. De atunci l'a mai lăsat, l'a apucat însă și acum de vre-un un an a început să 'l supere mai rău. Tot-odată cu vijietura de urechi a început să aibă dureri în tot corpul, furnicăturî și arsură prin membre, a început să nu mai vadă bine și să slăbească. Slăbiciunea o punea însă pe comptul bătrîneței. De trei anî se pârlesce în fie-care primă-vară. N'a avut diaree.

Starea prezentă. Eritemul este întins pe față, pe gât; pe fața dorsală a mânelor și picioarelor; la mîni trece și pe antebrățe, iar unghiile 'î sunt brun-gălbui, foarte sfăr-micioase. Starea generală anemiată și debilitată. Nu are diaree.

Arterele sclerozate. Cordul cu bătăile mai rare. Puțină bronhiță cronică. Nimic de notat din partea organelor abdominale. Urina nu conține albumină.

I se administrează un purgativ în prima și de a 2-a și începe injecțiile cu strichnină și băile. Eritemul se exfoliază iute și dispare în scurt timp. La 15 Iulie bolnavul este complet vindecat.

OBSERVAȚIA IV-a

Dumitru Nicolae, de 65 anî, căsătorit, din comuna Românescl, jud. Prahova. Vine în serviciu în ziua de 10 Iulie.

Antecedente hereditare. Nu găsim nimic important.

Antecedente personale: A fost bolnav în copilărie de friguri și de tuse magărească. Acum trei anî a fost bolnav

de junghiu. A băut în tinerețe mult. De vre-o 10 ani nu mai bea de cât foarte rar. Se pâlesce de vre-o doi ani. Tot acum doi ani pe primă-vară a avut și diaree multă, vițieturi de urechi, amețală, dureri de cap, insomnie, usturime pe șira spinărei și i se punea mereu ceață pe ochi. Pe vară i-a mers mai bine; primă-vara asta fiindu-i rău de tot a venit în spital.

S'a hrănit cu mămăligă în mod exclusiv.

Starea prezentă. Slăbit, răspunde cu greu la întrebări. Pe pelea feței, pe fața dorsală a mânelor și a degetelor pe toate falangele, pe treimea inferioară a antebratelor, a picioarelor se vede un eritem de culoare roșie brună. Pelea e îngroșată; strângând-o între degete face cute; pe ici pe colo e crăpată și se desquamă.

Bolnavul n'are poftă de mâncare; gura e amară; are sete mare: are 8—10 scaune lichide pe zi din care cauză se simte slăbit cu totul.

Stă trist, abătut, cu capul vârat în pernă, și când vorbește nici nu ridică ochii în sus. Are cefalgii, amețeli, vițieturi de urechi, nu-l țin picioarele, nu vede bine;

Gingiele tumefiate și ușor sângerânde; papilele limbei hipertrofiate. Salivație abundentă.

Bătăile cordului mai rare ca în starea normală, sunt slabe; arterele sclerozate. Pulmonii enfisematoși. Ficatul mai mic ca în starea normală, regiunea epigastrică dureroasă la presiune.

La ochiul drept un început de cataractă.

Injecțiunile cu strichnină, cu cacodilat și băile le începe de a 2-a zi; de asemeni oncțiunile cu Lanolina și Vaselina. Se ordonă bolnavului regim lactat.

Diareea încetează peste câte-va zile; eritemul se exfoliază; pielea rămâne roșie, lucioasă și mai puțin elastică. Incetul cu incetul bolnavul devine vioiu și la 24 Iulie ese complect vindecat.

OBSERVAȚIA V-a

Lixandra S. Drăghici de 20 ani, căsătorită, din comuna Ciocănesci, jud. Ilfov, intrată în serviciu în ziua de 9 Aprilie.

Antecedente hereditare. Părinții săi trăesc și sunt sănătoși. Are 2 frați și o soră de asemeni sănătoși.

E bolnavă din toamnă încă. Atunci a început să aibă amețală și dureri de cap; creșând că acestea vin din cauza copilului pe care-l lăpta, l'a înțercat. Tot de pe atunci nu

i-a mai venit nici menstruația. În primă-vară a avut usturime și mâncărime pe tot corpul, iar la câte-va zile după aceea, s'a înroșit pe față, pe nas, pe mâni și pe picioare.

N'a mâncat porumb stricat. S'a servit în alimentație în mod constant de malaiū.

Starea prezentă. Bine dezvoltată, voinică în aparență; e timidă și tristă, melancolică. Se simte slabă și are dureri și senzațiune de răceală prin tot corpul, ca și cum i-ar trece un bulgăre de ghiață prin ea. N'are poftă de mâncare și are dese răgâeli după ce mănâncă. Simțurile sunt normale. E constipată.

Limba e încărcată. Are dureri în abdomen. Organele toraco-abdominale normale.

Urina nu conține albumină.

I se dă un purgativ în ziua I-a. De a doua zi i se fac injecțiunile cu strichnină, băile și oncțiunile cu Lanolină și Vaselină.

La 23 Aprilie bolnava ese complet vindecată.

UNIVERSITATEA DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE "S. P. ARCU" IAI
OBSERVAȚIA VI-a

Dumitra Petre, de 20 ani, necăsătorită, din comuna Crevedia, jud. Ilfov. Intră în serviciu la 6 Maiū.

Antecedente hereditare. Fără importanță.

Antecedente personale: A suferit în copilărie de pojar și de friguri. A fost pentru prima oară menstruată la 14 ani; menstruiile i-au venit regulat, ținea 4—5 zile fără dureri și nu în cantitate mare. E bolnavă de 2 ani. A început prin a avea dureri și usturime pe tot corpul, dar mai ales în șale, amețeală, nepoftă de mâncare și salivație abundentă. În primă-vara trecută a avut furnicătură și arsuri prin membre; la scurt timp dupe aceea s'a înroșit. Slăbiciunea îi era mare. Spre vară roșeața a pierit, celelalte simptome, deși atenuate, de suferit, a continuat să le aibă până în primă-vara aceasta când s'a înrăit de tot. A survenit pe lângă aceasta și o diaree, care o ține de vre-o 5 săptămîni din care cauză mai ales vine în spital. S'a folosit exclusiv în alimentație de malaiū.

Starea prezentă. Bolnava palidă, slabă, nu are menstruele de 4 luni. N'are poftă de mâncare. Are toate fenomenele descrise mai sus. Limba încărcată.

Organele toracice normale.

Regiunea epigastrică dureroasă la presiune. Are 7—8 scaune lichide în 24 ore.

Eritemul se întinde pe față, dosul nasului, frunte, dosul mânelor de la unghii care sunt uscate, sfărâmițoase pînă dincolo de articulația pumnului și pe dosul picioarelor.

I se institue tratamentul de a 2-a zi. I se face injecțiile cu strichnină și cacodilat, băi zilnice și oncțiunii cu Lanolină și Vaselină. I se ordina regimul lactat câte-va zile. La 30 Maiu ese complet vindecată.

OBSERVAȚIA VII-a

Stan Stelian de 50 de ani, din Ploești, intră în serviciu în ziua de 14 Iulie.

Antecedentele hereditare fără importanță.

Antecedentele personale. A fost bolnav în copilărie de friguri și acum 20 de ani de brîncă (erisipel). De vre-o 10 ani suferă din când în când de dureri prin oase. A băut în tinerețe, dar nu peste măsură. Încă de pe iarnă nu s'a simțit bine: avea dureri de cap, dureri de șale, îi vijia urechile și nu avea poftă de mîncare. În primă-vară i-a eșit pârleala și tot atunci cele-l'alte fenomene s'a agravat.

Alimentarea obicinuită a fost și este mîlaiul.

Starea prezentă. E trist, abătut, vorba îl plictisește. Spune că a slăbit mult și în adevăr e foarte slab. Nu vede bine căci 'i se pune ceață pe ochi. N'are poftă de mîncare. Pulmonii cu ralură de bronchită cronică. Cordul drept mărit; are un suflu la bază în timpul întăiui. Ficatul mic, splina mărită, regiunea epigastrică puțin dureroasă la presiune. Reflexele exagerate. Pe față, pe dosul nasului, pe dosul mânelor și al picioarelor se găsește un eritem de culoare brun roșcat care începe să se desquame pe alocurea.

Se institue tratamentul de a 2-a zi. I se fac injecții cu strichnină și cacodilat de sodiu, băi zilnice și oncțiunii cu pomadă cu Lanolină și Vaselină.

La 28 Iulie bolnavul ese vindecat.

OBSERVAȚIA VIII-a

Niță Slăvilă, de 36 ani, căsătorit, din comuna Lunguleț, jud. Dâmbovița, intră în serviciu la 8 Iunie.

Antecedentele hereditare nu ne prezintă nimic important.

Antecedentele personale. Nu-și aduce aminte să fi suferit de nimic. N'a avut sifilis. Nu e băutor. E căsătorit, are soție și 4 copii, cari sunt cu toții sănătoși. Acum doi ani

pe toamnă i s'a întâmplat o nenorocire: unul din copii lui a căzut din car, de lângă el între boi și neputând opri la timp carul, copilul a fost zdrobit și a murit. De atunci se simte el că nu-î e bine; are bătăi de inimă, dureri de cap, tresare noaptea din somn, are insomnie, amețeli și i se pare că aude copilul țipând mai ales noaptea. În primă-vara trecută s'a părilit puțin dar i-a trecut iute. În primă-vara asta l'a usturat și l'a mâncat pielea rău și după aceea i-a eșit iarăși părleala. În același timp n'avea poftă de mâncare, îi venea acru pe gât după ce mânca și se simțea slab: nu putea munci căci obosea numai de cât. E îngrijat dacă se face bine căci n'are cine să vadă de copii, cari sunt încă micuți.

Hrana obișnuită i-a fost mămăliga, dar porumb stricat n'a mâncat nici odată și nici n'a pomenit de acesta pe la ei.

Starea prezentă. E bine format, și în aparență destul de robust. E trist; stă gânditor și nu vorbește cu vecinii lui de cât foarte puțin. E cu gândul acasă. N'are poftă de mâncare; are salivă abundentă, gingiile și limba normale. Vede bine, aude bine. Organele toracice și abdominale normale. Urina nu conține albumină.

Eritemul ocupă fața, gâtul, dosul mâinilor până la trei degete mai sus de încheetura pumnului, dosul picioarelor și treimea inferioară a gambelor.

I se institue tratamentul de a 2-a și i se face injecțiile cu strichnină, băile și onctiuni cu Vaselină și Lanolină.

La 26 Iunie ese complet vindecat.

OBSERVAȚIA IX

Joana S. Constantin, de 45 de ani, din comuna Păușesci de Otăsău, jud Vâlcea. Intră în serviciu la 1 Maiu.

Antecedente hereditare. Părinții săi au murit nu poate preciza de ce. Are doi frați și două surori sănătoși, care trăesc deosibit, la casa lor.

Antecedente personale. A suferit în copilărie de anghină și de pojar. A avut primele menstrui la 15 ani și au urmat regulat, cu durata de 3 zile fără dureri. S'a măritat la 18 ani. A avut 9 copii din care 7 trăesc și sunt sănătoși. E bolnavă din primă-vară; i-a venit dureri de cap, un nod în gât, vâjială de urechi și amețeală. Poftă de mâncare nu avea de vre'un an și jumătate. A abuzat de băuturile alcoolice.

Hrana obișnuită i-a fost mămăliga.

Starea prezentă. E slăbită. Stă culcată și privesce

tristă în jos; se supără lesne. Eritemul ocupă obrazul, marginea pavilionului urechei, dosul mânelor și al picioarelor.

Organele toracice normale. Stomacul dilatat. Ficatul mic. Circulația venoasă superficială, a abdomenului foarte dezvoltată.

Urina nu conține albumină.

I se face injecții cu strichnină și cacodilat de sodiu, băi zilnice și onctiuni cu pomadă cu Vaselină și Lanolină.

Ese vindecată la 21 Iunie.

OBSERVAȚIA X-a

Constantin Ioan de 22 ani, necăsătorit, din comuna Dărăscăi, județul Ilfov. Intră în serviciu la 4 Aprilie.

Antecedentele hereditare. Părinții trăesc; sunt sănătoși. Are un frate și două surori de asemeni sănătoși.

Antecedente personale. Nu știe să fi fost bolnav vreodată. Nu obișnuiesc băuturile alcoolice. Se simte bolnav de vre-o doi ani. Încă de pe tară a simțit furnicătură prin membre și arsuri pe șira spinărei și prin tot corpul. Ii vâjia urechile și dese-ori îi venea amețală. Obosea lesne. Nu mai putea munci ca înainte. În primă-vara trecută a simțit o mare usturime pe piele urmată de mâncărime și de roșată, care a ținut vre-o 20 de zile și a dispărut pe urmă. De atunci puterile i-au slăbit mereu și în primă-vara asta era așa de slab, încât îi era imposibil să mai muncească. Nu mai avea poftă de mâncare și îi venea acreală pe gât. De o lună are și diaree.

A consumat făină de porumb bun zilnic.

Starea prezentă. Bolnavul bine conformat nu pare tocmai slab. Eritemul mult întins pe față, pavilionul urechilor, pe gât, pe dosul mânelor și al picioarelor, se desquamă furfuraceu. Gingiile ușor sângerânde; papilele limbei hipertrofiate; limba încărcată. Organele toracice și abdominale normale.

Urina nu conține albumină.

De a doua zi i se fac injecțiile cu strichnină și cacodilat, băile calde zilnic și onctiunile cu pomadă cu Lanolină și Vaselină. I se ordina câte-va zile regim lactat.

La 20 Aprilie esse vindecat complet.

CONCLUSIUNI

1). Pellagra este o maladie specifică datorită alimentărei exclusive cu porumb, fie acest porumb alterat sau de bună calitate.

2). Numai așa se explică de ce Pellagra apare la persoane care nu s'au servit în alimentație de porumb stricat, ci numai de porumb bun, însă în mod exclusiv.

3). Numai așa se explică de ce numărul pellagroșilor a mers crescând la noi în țară, fără nici-un raport cu calitatea rea sau bună a porumburilor recoltate.

4). Cât de adevărat e lucrul acesta se poate vedea și din faptul că numai înlocuind alimentația cu porumb prin pâne de grâu, se poate vindeca un pellagros, ceea ce însă nu se întâmplă dacă l'am hrăni cu porumbul cel mai bun în mod exclusiv și un tratament medicamentos.

5). Porumbul determină maladia fiind un aliment insuficient, care nu poate repara pierderile organismului.

Văduță bună de imprimat.

Președintele Tezei

Profesor Dr. N. Măldărescu.

Decanul Facultății

Profesor Dr. N. Măldărescu.

CHESTIONAR

- Anatomia descriptivă* : . . Rădăcinile aparente și reale ale nervilor cranieni.
- » *patologică* : Leziunile intestinelor.
- Botanica* : Structura celulelor : Membrana celulară ; Protoplasma ; Nucleul ; Vacuolele și Produsele celulare.
- Chimia Medicală* : Arsenicul și compușii lui. Acțiunea toxică și Usagiile terapeutice ale compușilor arsenicului.
- Dermatologia și Sifilitografia* : Ectima Sifilitică.
- Farmacologia* : Alcaloizii Solanelor.
- Fiziologia* : Nervii vaso-motori.
- Higiiena* : Capsulele suprarenale.
- Medicina Legală* : Moartea și diferitele ei faze.
- Obstetrica* : Procidența Cordonului ombilical.
- Patologia Chirurgicală* : . . Vulvo-vaginita fetelor.
- » *Generală* : Idiosincrasiele.
- » *Infantilă* : Complicațiunile și accidentele Tusei Convulsive.
- » *Medicală* : Cauzele hipertrofiei Cordului.
- Terapeutica* : Acțiunea fiziologică a alcaloizilor și aplicațiunile lor terapeutice.
- Zoologia* : Arachnoide. Modalități ale aparatului reproductor.
-

BIBLIOGRAFIE

- Dr. I. Theodori* : Disertatio inauguralis medica de Pellagra 1858.
- » *V. Babeș și Dr. Sion V.* : România Medicală 1899—900.
- » *Marinescu G.* : Comptes rendus de la Societé de Biologie (1899 Decembrie 1).
- » *Felix* : Observațiuni asupra Pellagrei în Jud. Muscel (Monitoru Medical No. 1 și 2 din 1866).
- » » Tratat de igienă publică (1870 Bucuresci).
- » » Sur la prophylaxie de la Pellagre 1889.
- » » Raportul asupra igienei publice pe anii 1896—97.
- » *A. Sutz* : Alienatul în fața Societății și a științei 1878.
- » » Clasificarea Psihozelor 1900.
- » *Grecescu* : Vegetale criptogame-microscopice gazeta medico-chirurgicală a spitalelor 1870 April).
- » *Neagoe* : Pellagra în România.
- » *Bouchardat* : Traité d'hygiene publique et privée basée sur l'etiologie, 1883.
- » *Theofil Roussel* : Traité de la Pellagre 1845—66—78 Paris.
- » *Elena Manicatidi* : Contribuțiunii la Studiul Etiologiei Pellagrei. Teză.
- » *A Sutz* (fiul) : Contribuțiunii asupra tratamentului Pellagrei. Teză.
- » *A. Urbeanu* : Câte-va cuvinte asupra Etiologiei Pellagrei din punct de vedere chimic.
- » » Îmbunătățirea alimentației țaranului român 1901.
- » *Harman* : La Pellagre sporadique. Teză.
- » *I. Antoniu* : Traité de la Pellagre. 1887.
- » *Popescu N.* (Giurgiu) : Pellagra, 1891. Teză.
- » *Dieulafoy* : Patologie interne.